

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 39

Laimingos kelionės!

Svarbesni įvykiai prieš 10 metų.

1920 m. rugsėjo mėnuo.

- 25 d. Suvalkijoje mūsų kariuomenė užėmė šią fronto liniją: Leškiemis (Vyžainio rajone) — Būdziaškiai — Jalava — Fonetka — Olšanka — Bokšos ež. — Šeipiškių ež. — Burbiškiai — Galaduso ež. — Ogrodninkai — Kučiūnai — Kazėnai — Žopsės ež. — Šlavantai — Preburdos ež. — Pasernikų ež. — Živulčiškės (prie Nemuno). Iš linijos daroma žvalgyba. Įvairiose vietose žvalgų susirėmimai.
- 28 d. Ištiesą naktį visame bare smarkūs žvalgų susirėmimai. Mūsiškių 2 kareiviai užmušti ir 4 pateko lenkams nelaisvėn.
- 29 d. Suvalkijoje nuo Vokietijos sienos iki Galaduso ežero mūsiškiai užėmė Kurzono liniją. Nuo ež. Galaduso į rytus — Šlavantai — Pasernikų ežeras — Živulčiškiai — Nemunu aukštyn — Merkinė — Ulos upelis — Vidzenionys — Eišiškiai — Kužiai — Braželiai — geležinkelio linija Vilnius — Lyda ties Biniakonimis.

9 val. mūsų delegacija deryboms su lenkais išvyko į Suvalkus.

- 30 d. Tarp Nemuno ir Vilniaus — Lydos geležinkelio įvairiose vietose žvalgų susirėmimai. Susirėmimuose su lenkais buvo užmušti 2 lenkų kareiviai, 1 sužeistas ir paimti du arkliai.

Tarp geležinkelio linijų Vilnius — Lyda ir Vilnius — Molodečna mūsiškiai laikosi linijoje: Biniakonys — Varnakeliai — Kulkiškiai — Petroškiai — Lukšėnai — Gatmanai — Ilna — Mūro Ašmena — Gudagojus — Slobodkos stotis.

Lenkai, sugrupavę jėgas, perėjo Ulos upę ir pradėjo mūsiškius pulti Perlojaus kryptimi. Prasidėjo smarkios kautynės. Vėliau pradėjo lenkai pulti mūsiškius ir Suvalkijoje. Ypatingai smarkesnės kautynės išsiplėtė ties Beržininkais. Lenkai, dar didesnes jėgas sugrupavę, pradėjo pulti ir Varėnos kryptimi.

Pavakarėj sustabdyti karo veiksmai Suvalkijoje. Prasidėjo taikos derybos su lenkais Suvalkuose.

Svarbesniųjų politinių įvykių apžvalga.

Tautų Sąjunga svarsto svarbiausius šių dienų politinius klausimus.

I. Pan-Europos klausimas.

Europos spauda atidžiai seka svarstomus dabar Tautų Sąjungoj klausimus ir plačiai aprašinėja posėdžių kalbas.

Mat, Ženevoj dabar susirinko įtakingiausieji Europos valstybių vyrai ir politikai.

Jų nusistatymas iškeltais dabartinėj Tautų Sąjungos sesijoj klausimais turi didelės svarbos.

Visų pirma buvo paliestas prancūzų ministerio neseniai patiektas visiems T. Sąjungos nariams, tarp jų ir Lietuvai, projektas dėl Jungtinių Europos Valstybių sudarymo. Kaip žinoma, atsakymai gauti iš įvairių valstybių šiuo klausimu nebuvo labai palankūs iškeltai p. Briando idėjai. Ypač Vokietija, Italija, pagaliau ir Lietuva pasisakė ta prasme, kad, prieš sudarant Europos valstybių sąjungą, reikia pašalinti visus tuos politinius nenormalumus, kurie dar ligi šiol ardo taikingą Europos valstybių sugyvenimą.

Čia buvo turėta galvoj laukiančius savo peržiūrėjimo opius Dancigo, Vilniaus klausimus ir kitus Versalės sutarties nenormaliai sureguliuotas problemas. Be to, kai kurios valstybės, k. a., Olandija ir kitos kolonialinės, buvo labai susirūpinusios dėl savo kolonijų likimo, nes manė, kad, Europos valstybių sąjungai susidarius, jų kolonijos lengvai atsiskirs ir pateks ne Europos valstybių globon.

Dėl šių aplinkybių prancūzų ministeriui teko Tautų Sąjungoj smarkiai ginti savo projektą ir stengtis išrodiuoti jo svarbumą ir reikalingumą. Jisai pabrėžė, kad 27 Europos tautos dabar labai kenčia dėl politinių ir ekonominių sunkumų. Po didžiojo karo Europa dar neatitaisiusi savo žaizdų.

Europos valstybės ne tik politiškai tarp savęs kovoja, turėdamos visą eilę neišspręstų politinių problemų, bet ir ekonomiškai labai vargsta. Europa yra labai prisiskolinusi Amerikai, o įvestos beveik visose Europos valstybėse muitų sienos gresia galutinai Europą susilpninti ekonominiu atžvilgiu. Tuo būdu — sako p. Briandas — Europos valstybėms tarp savęs nesusitarus, gali kilti naujas karas, kuris bus didžiausia žmonijai katastrofa ir pripildytų Europą pasibaisėjimu ir griuvėsiais. Tokioms baisenybėms išvengti yra būtinas Europos federacijos (sąjungos) sudarymas, kuris priverstų prie glaudesnio Europos valstybių bendradarbiavimo. Briandas pabrėžė, kad tokia Europos sąjungą jokiū būdu neardys Tautų Sąjungos darbu, nes Europos sąjungą visais atžvilgiais suderins savo darbų programą su T. Sąjungos uždaviniais ir tikslais.

Europos valstybes verčia susijungti jų ypatingai sunkioji būklė, kuri daugeliu atžvilgių skiriasi nuo Amerikos ir Azijos valstybių.

Kalbėdamas apie ekonominius Europos sunkumus, Brian-

das nurodė į tai, kad, nedarbui padidėjus beveik visose Europos valstybėse, toji būklė dar paastrėjo sąryšį su žemės ūkiu ir pramonės gyvenamais kriziais.

Todėl vardan politinės ir ekonominės taikos, anot Briando, Europos valstybėms reikia kuo greičiau susitarti. Priešingu atveju naujas karas neišvengiamas, ir tai prives Europą prie tokių nelaimių, kad reikėtų dešimtmečio joms pašalinti.

Anglų ministeris p. Hendersonas, nors principu (iš esmės) pritarė p. Briando kalboj išreikštomis mintims, tačiau kitaip apibūdino Europos valstybių sąjungos uždavinius ir tikslus. Anot anglų ministerio, Europos sąjunga turi turėti grynai *ekonominį* pobūdį, nes politiniams klausimams spręsti yra Tautų Sąjunga.

Čia pasireiškė anglų pažiūra į Europos politiką bendrai. Nes Anglija, nors ir laiko save Europos valstybe, tačiau yra tiek surišta su savo kolonijomis Azijoje, Afrikoje ir kitur, kad jai negali rūpėti vien tik Europos reikalai.

Štai kodėl Anglija nevisai palankiai žiūri į bandymus Europos reikalus visiškai atskirti iš bendrų T. Sąjungos uždavinių ir dėl to jos ministeris pasisakė ta prasme, kad Europos susivienijimo planas nieku būdu neturėtų prieštarauti T. Sąjungos nuostatams ir turėtų veikti T. Sąjungos ribose.

Po šių p. Briando ir p. Hendersono ir kitų Europos valstybių atstovų kalbų (ypač gražią ir turiningą kalbą pasakė mūsų užsienių reikalų ministeris Dr. Zaunius) T. Sąjungos plenumas (bendras susirinkimas) priėmė rezoliuciją (nutarimą), kuria pritaria Europos valstybių sąjungos sudarymui T. Sąjungos ribose ir prisilaikant šios statuto nuostatų.

II. Nusiginklavimo klausimas.

Anglijos užsienių reikalų ministeris p. Hendersonas iškėlė T. Sąjungos plenumė be galo sunkią ir opią nusiginklavimo problemą. Jisai pareiškė, kad taikos saugojimui yra reikalinga kuo greičiau išspręsti nusiginklavimo klausimą. Mat, visos pastangos pašalinti karo galimumus neduos jokių rezultatų kol tęsis ligšiolinė padėtis apsiginklavimo atžvilgiu.

Europos valstybės — sako p. Hendersonas — nepaisant visokių pažadų ir pareiškimų, vis daugiau ginkluojasi ir net stengiasi viena kitą pralenkti šioj srity. Tuo tarpu Tautų Sąjungos statuto 8 str. uždėda visiems T. Sąjungos nariams tam tikras prievoles apginklavimo sumažinimo atžvilgiu. Šios prievolės lig šiol dar nėra sąžiningai vykdomos.

P. Hendersonas ragino Tautų Sąjungą rimtai užsiimti nusiginklavimo klausimu ir 1932 metų pradžioj sušaukti pasaulinę nusiginklavimo konferenciją.

Numatoma, kad dar šį rudenį bus užbaigti paruošiamųjų nusiginklavimo komisijų darbai, ir visa surinkta šiuo klausimu medžiaga bus perduota T. Sąjungos organams, kad jis juos galėtų būsimaėjai nusiginklavimo konferencijai pateikti.

Anglų užsienių reikalų ministerio pasiūlymas, kuo greičiau sušaukti nusiginklavimo konferenciją, gavo pritarimo beveik iš visų T. Sąjungos narių pusės.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metai

Kaunas, 1930 — VYTAUTO D. — m. rugsėjo m. 25 d.

Nr. 39 (591)

Didieji mūsų kariuomenės manevrai.

Manevrai daugiausia daromi rudenį. Toks metų laikas parenkamas dviem atžvilgiais: viena, rudenį paleidžiama dalis kareivių namo, vadinasi, jau baigia savo kariškąjį paruošimą, o taip pat rudens ir pavasario ėmimo kareiviai jau būna daugiau ar mažiau apmokyti; antra, svarbu kuo mažiausiai padaryti mūsų ūkininkams nuostolių laukuose, nes tuo metu paprastai jau visos laukų gėrybės būna sudorotos.

Gana nesenai „Kary“ ir šiaip spaudoj buvo patiekta žinių apie ruošiamus ir jau daromus manevrus — Estijoje, Vokietijoje, Pranzūzijoje, Sov. Rusijoje, Lenkijoje ir kt. valstybėse. Todėl ir mūsų kariuomenės šie manevrai nieko nenustebins, bet priešingai, tikrai parodys, kad ji atsidėjusi ir rimtai atlieka savo uždavinį ir paskyrimą.

Numatyti rudens manevrai sudaro kaip ir trečiąjį šių metų kariuomenės mokymo programoje užsibrėžtą etapą. Jau girdėjome bei skaitėme apie suruoštus ir š. m. birželio mėn. pabaigoje užbaigtus aukštesniems kariuomenės viršininkams kursus. Nesenai dar gana plačiai rašėme apie Varėnos poligono darbus, kur mūsų kariuomenės dalys turėjo progos atlikti kombinuotus su nedideliais taktiškais pratimais kovos šaudymus. Šie du etapai sėkmin-

gai nugalėti. Dabar siekiamas trečias — bendrieji manevrai.

Manevrai yra įprastas ir būtinas kariuomenei dalykas. Manevrai tai yra aukštesnysis kariuomenės mokymo laipsnis ir savotiškas egzaminas. Karo mokslo teoriškai, vien tik iš knygų, išmokti negalima. Jo mokytis reikia lauke ir tik ten, kur panašu į kautynes bei karo meto sąlygas. Norint pasiruošti karui, reikia mokėti veikti dideliais ir sudėtingais junginiais, kur sutartinai ir glaudžiai dalyvautų pėstininkai, kavalerija, artilerija, aviacija, technikos dalys ir cheminės komandos.

Kiekviena kariuomenės dalis turi mokėti skyrium ir drauge su kitomis dalimis veikti. Pradedant kautis; reikia priešas sužinoti, kur jis, kiek jo ir ką veikia bei mano daryti. Svarbu smūgis suduoti ne ten, kur priešas laukia, bet ten, kur visai nesitiki. Norint sėkmingai kautynes laimėti, reikia mokėti manevruoti. Manevruoti, vadinasi — derinant ugnį ir judesius, greit pereiti iš vienos vietos kiton.

Karo metu kariuomenei tenka žygiuoti įvairiais keliais ir įvairiomis vietomis. Dažnai tenka kautis visai kitokiose vietose, negu kad mokymo metu naudojamos. Ten dažniausiai lygios patogios aikštės bei parinkti laukai, o čia, kaip pasitaiko — upės,

Artilerija vyksta į manevrus.

Įsakymas skaitomas pakeliui žygio metu. Foto Uselio.

upeliai, balos, kalnai, daubos. Todėl jau taikos metu tenka pratintis veikti įvairiose vietose ir laiko sąlygose — dieną ir naktį. Manevrai turi dar ir kitą tikslą, būtent, — išbandyti, ar tinka kautynėms ginclavimas, jo rūšys ir technikos priemonės.

Taigi, manevrai nėra koks paprastas žaismas bei eilinė pramoga. Manevrai reikalauja rimto ir ilgo pasiruošimo, kad pateisintų savo tikslą ir atneštų naudą. Labai intensyviai ir atsidėję dirba dalys, besirengdamos manevrams, o ypatingai vadinamoju priešmanevriniu laikotarpiu. Visos atlieka savarankius taktiškus pratimus, tvarko manevrinius reikmenis, skirstos organizacijos atžvilgiu.

Atsižvelgiant į pagrindinį sumanymą, manevrai esti įvairaus pobūdžio. Kartais dalys veikia tarytum tikrojo karo aplinkybėse — viena prieš kitą, nevaržomai. Tai bus abipusiški manevrai. Kartais viena iš pusių esti atvaizduota tam tikrais elementais tuo metu, kai kita pusė veikia visa — pilnoj savo sudėty. Tokie manevrai vadinami — manevrai su atvaizduotu priešu. Panašūs manevrai buvo 1928 metais.

Šiais metais kariuomenės vadovybė pasistatė sau tikslą įvykdyti abipusiškus manevrus. Jie prasidės rugsėjo mėn. 25 dieną ir truks 3—4 dienas. Numatoma, kad šiuose manevruose dalyvaus eilė svetimšalių karininkų, jų tarpe — akredituoti karo atstovai.

Manevrai bus vykdomi Suvalkijoje ir apims Kauno, Marijampolės, Trakų ir Alytaus apskritis. Manevrų sumanymu numatytos dvi veikiančios pusės: Mėlynieji ir Baltieji. Čia ir bus vieni antriems tariamieji priešai ir turės veikti šlepiamose aplinkybėse, tarytum tikrojo karo sąlygose. Čia ir turės pasireikšti tikslūs, apgalvoti vado sprendimai, tarytum jis veiktų neaiškiose aplinkybėse ir su tikru priešu.

Mėlynųjų vadas bus I karo apygardos viršininkas

gen. ltn. Tamašauskas, Baltųjų — II k. apyg. virš. pulk. Skučas. Į manevrus bus įtrauktos visų pulkų suvienytos dalys, visa kavalerija, kelios artilerijos grupės, šarvuočiai, daug aviacijos, ryšio-transmisijos priemonės — radio, telefonas, karveliai, optika ir t. t.

Pažymėtina, kad šiuose manevruose pirmą kartą dalyvaus vadinamieji teritorialūs eskadronai. Tai yra ne kas kita, kaip teritorialiais (vietiniais) pagrindais mobilizuojama kavalerija. Raitininkai, jau atlikę karo prievolę kavalerijoje, tam tikru šaukimu renkasi į mobilizavimosi vietas su savais arkliais, balnais ir kamanomis, kur jie suvedami į organizuotus ir kadru aprūpintus vienetus. Šiems manevrams yra pašaukti keli tokie eskadronai.

Paprastai per manevrus esti dar vadinamieji tarpininkai, kurių ypatinga ir svarbi rolė. Mat, kad sumanytas manevras daugiau būtų panašus į tikrojo karo sąlygas ir sudarytų kautynių iliuziją, manevruojantiems yra išduodami tam tikri manevriniai šoviniai. Bet aišku, kad toks šaudymas, nors triukšmingas, tačiau nebaisus. Dėl to nebus nei sunkiai sužeistų nei nukautų. Todėl dalys kartais užsimiršta: tinkamai neįvertina tokios ugnies, nesitaiko prie vietų, nesilaiko slaptumo bei prisidengimo taisyklių ir dažnai įsikarščiavusios pamiršta tikrųjų kautynių sąlygas. Šiam trūkumui manevrų metu pašalinti ir organizuojama tarpininkų ir kontrolės tarnyba. Tarpininkus, paprastai, galima pažinti iš balto raikščio, uždėto ant frenčo ar milinės rankovės.

Šiems manevrams vadovauti yra pavesta generalio štabo valdybos viršininkui gen. št. pulk. Gerulaičiui. Manevrų vadovo štabas pradžioje, nuo rugsėjo 25 dienos, steigiamas Prienuose.

Kariuomenės dalys, paskirtos į manevrus, jau nuo rugsėjo 21 dienos, atskirai manevruodamos, pradėjo traukti, kad užimtų bendriesiems manevrams išėties padėtį.

M.

SARGYBOJE

Rausvasis vakaras apgaubė žemę,
Susnūdo žaliosios girios aptemę.
Pilki šešėliai dangų apklojo.
Šviesi žvaigždutė tyliai plevena.
Klykia pelėda pasaką seną,
Varną pabudus sparną numojo.
Takučiu slenku, paskendęs mintyse;
Žalieji lapai užmigo nutyse.
Žalia vainiką viršum supynę,
Sapną slaptinę tylųjį audžia.
Smilgos gauruotos pievoje snaudžia,
Džiaugiasi gėlės, kol nenuskynė.
Akis išplėtęs aplinkui dairausi,
Kažkokis garsas man pasiekia ausį...
Šautuvą spaudžiu, tyliai kvėpuoju...
Stengiuos prislinkti. Širdis taip plaka...
Tvorą išvydau, baigiu jau taką —
Kažkas nuėjo keliu savuoju...
Aplink taip tylu. Vidurnaktis glūdus.
Toli šešėlis — sargybinis budi, —
Jaučiau jaučiuosi draugą išvydęs.
Akmenys dunda tyloj iš reto,
Štai jau sulaukiu pamainos meto,
Eimu į būstą tamsoj paklydęs.

J. s. p. Ant. Bernotas.

Tėvynės meilė.

Kartą vienas spartietis pabėgo iš mūšio lauko. Jis greitai parvyko namo ir tarė savo motinai:
— Štai, brangi motute, ir aš namie?
— O karas ar pasibaigė, ar nugalėjote priešus? — paklausė motina.
— Ne, karas vis dar tebesitęsia.
— Tai gal tave pavojingai sužeidė?
— Ne, aš esu sveikas.
— Tai ko gi tu parvykai? Gal tave paleido? — klausinėjo motina.
— Ne, aš pabėgau, — prisipažino sūnus.
Staiga motinos veidas užraudo, ir ji tarė:
— Tada arba tu pats nusižudyk, arba aš tave nužudysiu.
— Dėl ko? Kuo tau, motule, prasikaltau?
— Tu ne man prasikaltai, bet tėvynei. Tu ją apeleidai, kada jai gresia didelis pavojus. Grįžk į karą, o jei ne, tai aš tave nužudysiu.
Sugėdintas sūnus sugrįžo į karo lauką, kur garbingai laimėjo.

Antrotikas.

Tūkstantį kartų geriau garbingai mirti,
negu vieną kartą nieksu likti.

Atsarginiams.

Mieli draugai atsarginiai!
 Baigiat karo jau tarnybą:
 Tuoj išvysite gimtinę, —
 Savo kaimą ir sodybą.
 Buvę miklūs kareivėliai,
 Spaudę šautuvą rankoje, —
 Jūs civiliais būsit vėliai,
 Kitos mintys bus galvoje.
 Jūs su džiaugsmu parkeliausit
 Pas tėvelį savo seną,
 Nuo jo skirtą dalį gausit,
 Dirbsit, kaip visi gyvena.
 Drauge žengėm ir krutėjom,
 Drauge nešėm savo dalį,
 Drauge viską apgalėjom, —
 Nes vienybė daug ką gali.
 Išvažiavę pas savuosius
 Nepamirškite jūs ir mūsų,
 Žinot reikalus bendruosius,
 Ko tėvynei reiks iš jūsų.
 Atsiskirdams norėč' tarti
 Jums žodelį vieną kitą;
 Nebebūsime mes taip arti,
 Nesikelsim kartu rytą.
 Nepamirškite, ką jūs naujo
 Čia išmokot, sužinojot;
 Ko statutai reikalauja,
 Kaip jūs šautuvą vartojot.
 Atvažiavot kits bemokslis,
 Kits rašyti nemokėjo,
 Kits bailus, kaip vaiduoklis, —
 Trečias kalbos nežinojo.
 Jus mokino, jumis kvietė
 Imti šautuvą ir knygą,
 Karininkai jumis švietė:
 Mokslo daug galvon įstrigo.
 Jūs pamatėt generolus,
 Net ir patį prezidentą!
 Čia išmokot mušti „golus“;
 Sužinojot, kaip yr' šventa

Savo gyvastį padėti,
 Gint tėvynę nuo mūs priešo,
 Kaip yr' saldu apgalėti
 Ir sutikti garbę viešą.
 Ką jums sakė tik dainelė,
 Ką mergužės tik niūniavo,
 Ką supdama motinėle
 Prie lopšelio suposmavo, —

O pirmiausia pasakysiu:
 Jūs tik „Kario“ nepamirškite!
 Dar ir to jus paprašysiu:
 Ir kitiems jūs jį įpirškite!
 Lai pamato, kaip gyvuoja
 Mūs kariuomenė garbinga,
 Kaip ji žydi, kaip šakoja,
 Vyrų narsių vis nestinga.

Šaudymo aikštėj poilsio metu.

9 p. p. foto.

Visa, visa tai patyrėt,
 Visa jūs čia sužinojot;
 Ką anksčiau dainose gyrėt —
 Patys pergyvent surojot.
 Parvažiavę pamylėkit
 Mokslą, šviesą ir gerovę,
 Visad laikraštį turėkit,
 Kelkit Lietuvos jūs šlovę.

„Karys“ duos jums įkvėpimo,
 Jis pakels po darbo dvasią,
 Apsaugos nuo ištižimo, —
 Nuolat ugdyt jūsų drąsą.
 Kai pargrįšit į gimtinę,
 Į laukus savus gimtuosius,
 Neskubėkit tuoj sutingti —
 Švieskit brolius jūs jaunuosius.

Manevrų laimėjimas.

(Seno lietuvio pasakojimas).

Senelis tęsė toliau.

Dabar tai jau kas kita. Mes dabar dirbame ne kitiems, bet sau. Mes esame lygiateisė valstybė. Kas, kad mes mažas kraštas. Nebijokime, kad mes iš vakarų ir rytų turime stiprius galingus kaimynus, kurie turi daug didesnes kariuomenes, galingas armijas. Darbe taip pat ir kare daugiausia reiškia ne žmonių skaičius, ginklai, bet kiekvieno kario pastabumas, akylumas. Jei jūs norite, tai aš jums papasakosiu, kaip aš, tarnaudamas dar rusų kariuomenėje, daug prisidėjau prie vienu manevrų laimėjimo. Aš labai narėjau išgirsti to senelio pasakojimą, kuris taip širdingai dalinosi su manim savo mintimis, man sustojus mažoje ūkininko triobelėje pailsėti. Senelis pradėjo.

Tada kariuomenėje reikėjo tarnauti po 5 mt. Tarnybą reikėjo atlikti toli Rusijoje. Rusų kariai į mus,

lietuvius, žiūrėjo su pagarba, dėlto, kad veik visi lietuviai mokėdavo jau skaityti ir rašyti ir rusų kareiviai prašydavo mus parašyti namo laiškus. Mums mokantiems skaityti buvo lengviau išmokti visokius statusus, ir mes savo viršininkų akyse stovėjome aukščiau už rusus. Buvo kariuomenės manevrai. Kuopos gavo įsakymus. Užėmėme pozicijas. Vadas paaikino manevrų tikslą ir mūsų kuopos uždavinį. Išsiskleidę pradėjome žygiuoti „priešo“ link. Vietos — kalnuoti dirbami laukai, apsėti javais, vietomis pluoštai medžių. Diena buvo rami, giedra, dėlto reikėjo gerokai slėptis. Aš irgi gerai dairiausi. Staiga, žvelgdamas iš slenio, kažkur toli prieš akis pamačiau tarp medžių lyg ir mažą blyksterėjimą — sužaišavo. Žiūriu, ten daugiau, bet nieko: nei dulkių, nei žmonių nematyti. Pasislėpęs žiūriu ir nuo kalnelio, bet ir nuo ten nieko nematyti. Apie pastebėtą blyksterėjimą pranešu kuopos vadui. Jis, klausydamas eilinio kareivio pastebėjimą, liepia eiti dar atsargiau, tyliau. Eidamas mačiau, kaip kiti rusai kariai eina žemėn nosis nuleidę, kaip žemę pardavę, kiti svirdinėja, kaip neišsimie-

Visi, visi tuoj į būrį —
 Prie šaulių gausios šeimynos! —
 Tenelaukia, tenezūna,
 Kol paragins koks kaimynas.
 Tegul skubiai visi rašos,
 Brolis sesę teved jauną;
 Draugas draugę tegu prašos,
 Šaulio ženklą visi gauna...
 Neužmirškite, ką jums davė
 Kariuomenės skaisti siela :
 Kad švaros esat ragavę,
 Kad švara — tai ten ir miela.
 Jūsų trobos tenebūna
 Pilnos šiukšlių, pridraikytos.
 Prižiūrėkit, kad jūs rūmo
 Nebeterštų mėšlo krūvos.
 Neikit plaukais apsileidę,
 Gedulą nuo nago vykit;
 Ginkit purvą nuo jės veido —
 Ten savaitėms nelaikykit.
 Agronomai daug jau kartų
 Apie ūkį jums kalbėjo.

9 p. p. kariuomenės žvalgų praktiškos pamokos lauke.

Palinausko foto.

Kareiviai supažindinami su sunkiais kulkosvaidžiais.

Palinausko foto.

Jie pradėjo nuo pat vartų
 Ir galūlaukę priėjo:
 Kaip žirgelius reik auginti,
 Žalą karvę kaip pašerti,
 Kur ir kaip reik vaisius skinti,
 Kada kokią trąšą berti.
 Daugel jums jie pamokė...
 Juos pasekti prašė.
 Mačiau, kad jų mintį tokią
 Jūs ne vienas užsirašė.
 Esu tikras, kad sugrižę
 Jūs ieškosit tuoj mergelės,
 Ir gyventi pasiryžę
 Negalėsit be žmonelės.
 Jums sakysiu, drauguželiai,
 Meskit seną piršlių „madą“:
 Nevažiuokit, bernuželiai,
 Ten, kur turtą vien teduoda.
 Turtas yra toks dalykas,
 Kuris visus labai traukia.

goję. Dar pažygiavę porą varstų ir nieko nesutikę sustojome pailsėti. Sustatome šautuvus. Imamės užkandžiauti. Kuopos vadas rūkyti uždraudžia. Aš nerūkau ir labai greit pajusdavau aštraus tabako kvapą, kuriuo visada biaurėdavausi. Staiga pajuntu aštrų tabako dūmų kvapą. Mūsų kuopoje niekas nerūko. Iš kur jis? Pradedu dairytis ir klausytis, paėjęs nuo stovyklos. Netrukus pajuntu ir smalingų malkų dūmų-degėsių kvapą. Ką pajutau, pranešu kuopos vadi. Kuopos vadas išrikiuoja kuopą ir mane siunčia į priekį su sustiprinta žvalgyba ištirti. Paeinam gero-kai į priekį. Veik už klm. ir kiti kariai pajunta dūmų kvapą. Slenkame be kvapo pirmyn. Paėję nuo savo stovyklos apie porą klm. už nemažo kalnelio tarp medžių randame sustojusią „priešininko“ kuopą. Aplink išstatytos nestiprios saugybos. Kareiviai verda pietus, suka bankrotkas. Tikra „apypietė“. Kuo greičiausiai grįžtame į savo kuopą, o už pusės minutės mūsų kuopa su šautuvais jau žygiuoja aptikto „priešo“ link. Veda žvalgai. Kadangi „priešo“ saugybiniai stovėjo tik prie kuopos, tai mes nepastebimi ap-

supome jų stovyklą iš visų pusių. Visi pasiruošę, be kvapo. Mūsų kuopos vadas suriko: „rankas aukštyn“ ir mes šokome nuo žemės, laukdami tolesnio įsakymo. „Priešo“ kuopos vadas dar spėjo surikti: „Vyrai už ginklų“, bet mūsų vado išleistas šūvis iš revolverio prikausto juos prie vietos. Porą minučių, ir mes varomės „nuginkluotą“ kuopą štaban. Pulkininkas, išgirdęs tokį kuopos suėmimą ir tos kuopos viršininko apsileidimą, praneša, kad toks manevravimas karo metu yra baisus apsileidimas ir toks dalies viršininkas baudžiamas mirtimi. Dėl tokio nemokėjimo vadovauti kuopai, jis buvo pažemintas laipsniu. Mūsų kuopa buvo viešai pagirta už pasižymėjimą manevruose, o man pats mūsų kuopos vadas davė 5 rublius (25 lt.). Mes laimėjome manevrus, būdami akylesni, pats besni. Taip ir laisvoje Lietuvoje mes, labai pasi-šventę, daugiau atsidėję pavestam darbui, negu tik tiek, kiek reikalauja viršininkų įsakymai bei paliepi-mai, tikrai daugiau padarysime darbo, ir laimėjimas bus tikrai mūsų pusėje, — baigė savo pasakojimą se-nelis.

J. Dovydaitis.

Ne viens bernas, nors neplikas,
„Turto, turto!“... vien tik šaukia.
Turtas greitai išgaruoja —
Lieka tuščia pinigine,
O žmonelė vis dejuoja,
Virkdin savąją krūtinę.
Tu paimki merguželę,
Kurį širdis tau pasiūlys,
Tad surasi laimuželę, —
Kad nesunkins vargo būvis.
Daug jums laimės palinkėsiu,
Daugel džiaugsmo tėviškėlėj:
Po beržų ramiu pavesiu,
Prie upelio pamiškėlėj
Būkit grįžę jūs laimingi!
Tegul džiaugsmas darbą lydi...
„Nesulūžę“, o drausmingi!
Tegul visi jums pavydi!..
Tad „sudiev!“ jums atsarginiai!..
Grįžkit visi į gimtinę!
Mes ilgiau dar patarnausim —
O vėliau taip pat keliausim.
Tiktai knygos nepaleiskit

Iš pūslėtų savo rankų;
Supratimą liaudy skleiskit,

Supuvimą vykit švankų!..
J. s. p. Ant. Bernotas.

Dainų pamoka.

9 p. p. foto.

Pagalvokim.

(Skiriu kareiviams, vykstantiems į atsargą).

Kiekvienas tautietis, kuris brangina savo tėvynę ir jos reikalavimus stato aukščiau negu savo, kuris nesibijo dėl jos reikiant net gyvybės paaukoti, tas, be abejonės, pasakys, kad šiandien reikia ruošti karui. Taika tai yra pasiruošimas karui. Kas nesuskumba taikos metu tinkamai pasiruošti, tas, daugeliu atveju, pralaimi.

Ir mes, ginklo broliai, būdami sveiki ir patvarūs, esam pašaukti į kariuomenę, į tą aukštą ir atsakin-

gą krašto organizaciją, kad galėtumėm tinkamai pasimokyti ir gauti žinių.

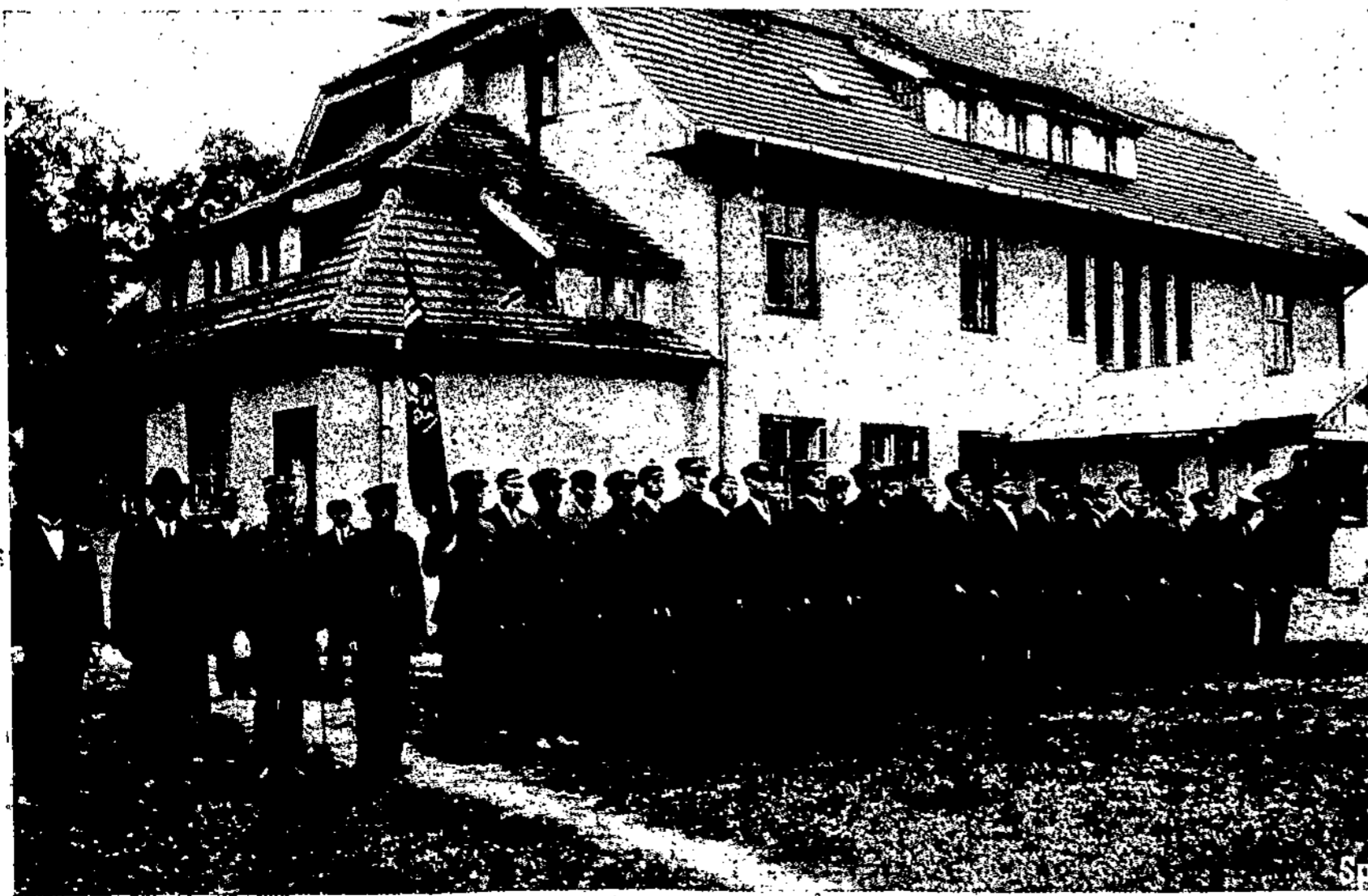
Karo mokslas yra gana sunkus, sudėtingas ir nuolat tobulėjas kartu su kitomis mokslo sritimis. Norint su karo mokslu neapsilenkti reikia nuolat sekti jo tobulėjimą ir kaskart savo žinias gilinti. Po garbingos savo karo tarnybos mes visi vykstame namo pradėti naują civilinį gyvenimą. Išvažinėję po visus Lietuvos kraštus, be kasdie-

ninių savo rūpesčių, mes ne tik kad neprivalom užmiršti to, ką esame išmokę per savo kariuomenėje tarnavimo laiką, bet atvirkščiai, privalom karo žinias gilinti.

Daugelis jaunuolių, įvertindami tėvynės reikalą, stoja į šaulių Sąjungą. Įstojęs į šią sąjungą jaunuolis, jei netarnavęs kariuomenėje, įgyja kariškų žinių, o tarnavęs — jas pakartoja. Iš tikrųjų malonkai niekieno neverčiami jaunuoliai-ės pasiduoda visiškai vidaus drausmei ir noromis mokosi kariškų dalykų.

Kiekvienas lietuvis, kuris tik yra susirūpinęs savo krašto gynimu, kuriam tik kiek rūpi karo mokslas, neabejodamas stoja į šaulių Sąjungą ir prisiekia, reikalui esant, ginti savo tėvynę, nesigailėdamas nei sveikatos nei gyvybės. Jaunas ir sveikas šaulys — su ginklu rankose — prisideda prie savo krašto gynimo ir laiduoja nepriklausomybės saugumą.

Apie šaulių šeimą, plačiai išsiplėtojusią po visą Lietuvą, galima daug gerų žodžių pasakyti. Be karo mokslo, šauliai susirūpinę ir krašto švietimu. Jie ruošia įvairias spaudos platinimo talkas, paskaitas, vakarus ir kit. Be to, jie turi gerų chorų, kurie savo dainomis primena senovę ir diegia tėvynės meilę. Žodžiu, be ginklo, jie dar prisideda prie milžiniško savo

Tauragės miesto šaulių būrys visose iškilmėse aktingai dalyvauja. A. Gulbinko foto.

Teatro darbai ir sumanymai.

(Iš pasikalbėjimo su teatro direktorium Oleka-Žilinsku).

Mūsų valstybės teatras, ypačiai drama, jau gerai yra žinoma net daugeliui kareivių. Kurie negalėjo pamatyti vietoje, Kaune, tie susilaukė mūsų palankaus ir mylinčio kareivius teatro pas save. Savo kelionėmis po Lietuvos miestelius ir kariuomenės dalių įgulas teatras, ypačiai šiais Vytauto Didžiojo metais, yra atlikęs didelį darbą kultūrinimo ir tautiškai karžygiško auklėjimo srity.

Šiomet, kiek girdėtis, valstybės teatras irgi esąs užprašytas pastatyti keletą dalykų Kauno įgulos kareiviams, o taip pat aplankyti provincijos dalis. Kadangi valstybės teatras kareivių masei nėra toks tolimas ir visai svetimas dalykas, todėl, manau, ne pro šalį bus supažindinus su jo ateinančio sezono darbais ir sumanymais.

Pirmiausia tenka pastebėti, kokį didelį ir sunkų darbą atliko teatras, forsiruotai įvykdęs atostogų metu beveik kapitalinį remontą ir nesuvėlinęs sezono pradžios. Rugsėjo 21 d. premjera „Andre Šenje“ pradėtas operos sezonas, rugsėjo 23 dieną V. Krėvės-Mickevičiaus „Šarūnu“ pradėtas dramos sezonas.

Dėl tolimesnio teatro darbo štai kas teko patirti. Ateinančią sezoną teatro kolektyvų sudėtis yra padidinta. Šis padidėjimas turi trejopos reikšmės. Visų pirma, teatro aparatą padarė lankstesnį, antra, atidarė jaunimui kelią į teatro kūrybą ir, trečia, padidėjęs teatro kolektyvas leis tiksliau ir plačiau aptarnauti provinciją, į kurią kuo daugiausia tenka kreipti dėmesio.

Opera.

Solistų etatai padidinti trimis, viso 36 etatiniai solistai. Iš senųjų operos solistų paleistas Prozas. Naujai priimta: Stepas Sodeika (baritonas, — bus trečias Sodeika operoj) ir keturi baigę Kauno konservatoriją: Dičiūtė (meco), Kardinė (soprano), Orantais ir Ivanauskas (tenorai). Be to dar perkelta iš choro į solistus: baritonas Mažeika ir bosas Puškorius. Sugrižo į darbą ir Staškevičiūtė (soprano), baigusi mokslus Pragoje.

Orkestro etatai padidinta ligi 55 (buvo 51) ir 30 kandidatų (iš Klaipėdos konservatorijos). Tokiu būdu dabar teatro orkestrą sudarys 85 žmonės.

Choro etatai iš 45 padidinta ligi 50 žm. Režisierium lieka Pavlovskis. Jo pasiūlymu ir jam

prižiūrint, bus rengiamos jaunos operos režisūros jėgos. Šiam darbui paskirtas Petras Oleka ir operos artistė Dvarionaitė.

Dirigentais lieka — Bukša, Tallat-Kelpša ir Hofmekleris. Pono Bukšos pasiūlymu į darbą (dirigentu) pakviestas p. Dvarionas.

Drama.

Dramos etatai padidinti ligi 38 (buvo 34). Naujai priimta Leimonaitė (Rygos lietuvaitė). Režisūra, be senųjų — Dauguviečio ir Olekos-Žilinskio, padidėjo dar Gliniskiu, kuris, ir toliau pasilikdamas aktorium, bus drauge ir režisierius; režisuos ir A. Sutkus.

Baletas.

Etatai padidinti iki 26 (buvo 25). Nuolatinio tikro baletmeisterio ligi šiol dar nėra. Tuo reikalu yra įvairių pasiūlymų. Bet šiuo klausimo sprendimu, dėl atsargumo, nesiskubinama.

Sezono darbas.

Ateinančiam darbo sezonui numatytas visas darbų planas, išeinant iš rimtų ir svarbių sumetimų. Teatro kolektyvui rūpės, kad mūsų teatras ne tik atliktų, tariant, kasos funkcijas (nes tai pagaliau nėra teatro bei rimtos darbo įstaigos uždavinys), bet kad ateinančią sezoną būtų aiškus teatro kolektyvo meniškasis augimas. Dėl to iš aukštos vertės meno veikalų tarpo pastatymams parinkti tokie, kurie duoda progos plačiau pasireikšti aktoriui — turi pedagoginės aktorio darbui reikšmės, duoda įdomių temų režisieriaus kūrybai, duoda geros medžiagos dailininkams, įdomūs formos problemų atžvilgiu ir gvildena svarbias nemirštamias idėjas.

Todėl, atsižvelgiant į šiuos sumetimus, ir teko sudaryti didelis darbo planas, reikalaujantis iš visų teatro bendradarbių didelio meniškų jėgų įtempimo. Šis darbo planas galima tikėtis realizuoti, kai kiekvienas atskiras teatro kolektyvo narys jaus atsakomybę dėl visų darbų. Todėl visi teatro kolektyvo nariai ateity turės vaduotis vien tikrai vienu obalsiu: Darbas, darbas ir darbas!

krašto, daug nukentėjusio nuo ilgos vergovės, auklėjimo ir švietimo.

Šaulių yra ir užsieniuose: Suomijoje, Estijoje, Latvijoje ir kitose valstybėse. Ypatingai savo gausingumu ir veiklumu pasižymi suomiai. Mūsų amžini priešai lenkai taip pat turi vadinamus „strelcus“.

Tad pagalvokim, ar ne laikas ir mums, kariams, rimtai tuo susirūpinti, nes daugeliui karo tarnyba greit baigsis ir su kariuomene teks atsisveikinti. Juk išvažinėję po namus ir pradėję naują civilinį gy-

venimą atliekamu metu mes nuobodžiausime ir ilgainiui pamiršime savo kariškus mokslus, ką esame išmokę kariuomenėje. Tuo tarpu mums reikalinga ne tik savo mokslus kartoti, bet drauge ir sekti, kas naujo yra pasiekta kariškoje srity, nes, kaip anksčiau minėjau, karo mokslas, neatsilikdamas nuo kitų mokslų, smarkiu tempu tobulėja ir kasdien atneša vis ko nors naujai pasiekto.

Kary! Jeigu tu esi ištikimas tėvynainis, myli savo tėvų žemę, tad pirmiausia, išėjęs iš kariuome-

nės, stok į Šaulių Sąjungą. Tada nerasi laiko nuobodžiauti, o išėjus kariuomenėje mokslus galėsi kartoti ir juos gilinti.

Mums, kariams, ypatingai privalo rūpėti krašto gynimo reikalas. Budėdami dabar tėvynės sargyboje, budėkim ir toliau, tuo labiau, kol mūsų sostinė Vilnius dar tebėdėjuoja beširdžio lenko naguose ir šaukias mūsų pagalbos. Tik būdami vieningi ir tinkamai pasiruošę, mes galėsime atvaduoti savo sostinę Vilnių ir ateity apsaugoti savo tautos laisvę ir nepriklausomybę.

Operos darbai.

Pirmas naujas pastatymas bus opera „Andre Šenje“. Dirigentas M. Bukša, režisieris Pavlovskis, dailininkas Dobužinskis. Toliau eis Wagnerio „Tannhäuser“: dirigentas gastroliečius Malko, nuolatinis dirigentas M. Bukša, režisierius Pavlovskis, dailininkas Dobužinskis. „Werter“: dirg. Tallat-Kelpša, rež. Pavlovskis, dail. Galdikas. „Jenufa“: dir. Bukša, rež. Pavlovskis, dail. Didžickas. „Don Paskale“: dir. Kelpša, rež. P. Oleka, dail. Kalpokas. Bendromis operos ir dramos jėgomis bus pastatyta Offenbacho komiška opera „Perikola“: dir. Hofmekleris, rež. Oleka-Žilinskas ir Dvarionaitė, dail. Dubneckienė. Numatoma tradicinės operos gastrolės į Klaipėdą ir provincijos miestus — Šiauliai ir kt. Pavasarį numatoma operos jėgomis apvažinėti mažus miestelius ir karių stovyklas tuo pat mastu, kaip šį pavasarį buvo padaryta dramos jėgomis. Su Latvių operos direktorium p. Prande susitarta, kad š. m. lapkričio mėn. antroj pusėj bus pasikeista su latviais operos „Aidos“ ir „Trubaduras“ visa sudėtim: mūsiškiai gastroliečius Rygoj — o latviai Kaune.

Drama.

Dramoj bus pastatyta Šilerio „Don Karlos“: rež. Dauguvietis, dail. Dubneckis, Viktoro Hofmano „Nuotaka“: rež. Sutkus, dail. P. Kalpokas, Žulavskio „Mesijos Galas“: rež. Oleka-Žilinskas, dail. Galdikas, „Gyventojas iš Trečio aukšto“ Džerom Džeromo: rež. Glinskis, Meterlinko „Marija Magdaletė“: rež. Sutkus, dail. Dubneckis, Vaičiūno „Aukso žaismas“ nauja pjesė: rež. Oleka-Žilinskas ir Juršys. Sezonas baigsis Dauguviečio pastatymu „Dėdės Tomo trobelė“, dail. Dobužinskis. Šiauliuose drauge su visuomenės organizacijomis bus suorganizuotas teatro instruktuojamas nuolatinio pobūdžio dramos teatras. Jis bus taip sutvarkytas, kad galėtų lengvai ir greitai aptarnauti mažus miestelius ir sodžius. Susitarta taip pat su latviais: jų dramos teatras gastroliečius pas mus — mūsų pas juos. Pavasarį mūsų dramai drauge su šaulių Sąjunga ir kr. apsaugos ministerijos šv. ir sp. skyriumi teks aptarnauti pietinę Lietuvą.

Baletas.

Kekštas atnaujins „Tuščio atsargumo“ pastatymą, — čia jis pats dalyvaus vienoje geriausioje savo rolėje, kurią jis šoko dar Petrapily „Marijos“ teatre. Toliau Kekštas pastatys Glazunovo „Ruduo“, Rimskio Korsakovo „Šecherezada“ ir baletą „Kavaleriaus poilsis“. Bent vieną baletą spektaklį pastatys baletmeisteris gastroliečius.

Simfonijos koncertai.

Teatras drauge su filarmonijos draugija duoda 6 simfon. koncertus, kuriuose diriguos užsienio dirigentai: prof. Malko, René Bāton, daktr. Šerchen ir galimas daiktas Kleiber. Be to, teatras savo jėgomis, Tallat-Kelpšai diriguojant, ruošia istorinių simfonijos koncertų. Šie koncertai bus plačiai įvykdomi ir provincijoj.

Baigiant labai malonu pažymėti, kad mūsų teatras visiškai nemano užsidaryti valdininko biurokrato kiaute ir pasitenkinti aprėžtu darbu vien tik vietoje, Kaune. Kaip matome, teatras yra sumanęs plačiai eiti į Lietuvos miestelius ir pasiekti tolimųjų įguly kariuomenės dalis. Visur jo tikslas aukštas ir kilnus, visur jis stengiasi paskleisti vertingų meno ir grožio idėjų ir pajudinti mūsų provincijoj dvasios kultūros gyvenimą. Tuo jis tikrai pateisins mūsų vyriausybės ir visuomenės pasitikėjimą ir tas viltis bei meilę, su kuriomis visi žiūrime ir laukiame savo teatro artistų ir statomų veikalų. Gražu, kai visi lyg vienas, atsidėję — ne įsakymų bei paliepiamų verčiami, — bet savo geru noru ir iniciatyva dirbame vardan mūsų tautos ir tėvynės pažangos. *M.*

Mylėk žirgą ir kardą, jie tavo laimės ir nelaimės draugai.

Šviesūs einam per pasaulį, baltas vytis kelią rodo.

Nieko nemylintis žmogus — akmuo. Nemylintis savo krašto — tautos skeveldra.

Panevėžy atidarytas paminklas žuvusiems kariams:

Kr. ap. ministeris pulk. Giedraitis kalba prieš paminklo atidarymą.

J. E. vyskupas Paltarokas meldžiasi šventindamas paminklą.

Panevėžy pašventintas žuvusiems kariams paminklas.

Vaduojant Lietuvos žemes iš trijų okupantų, 1919 — 1921 m. jaunai mūsų kariuomenei teko turėti atkaklių kautynių. 1919 m. pradžioje savanorių būriams ir vėliau jau sudarytiems pulkams dažnai tekdavo stoti į kovą su žymiai gausingesniu ir geriau ginkluotu priešu.

Bet didelė tėvynės meilė ir pasiryžimas, kurio pakankamai turėjo anų laikų kovotojai, davė mūsų karžygiams jėgų ir vedė prie laimėjimų.

Raudonarmiečiai iš Lietuvos išvaryti, bermontininkai sumušti ir likviduoti. Liko tik lenkai, kurie klastingai pagrobę mūsų sostinę Vilnių, jo žemes ir, uždeję sunkią savo leteną, persekioja mūsų tautiečius. Tačiau ir lenkai atmena Širvintų Giedraičių kautynes. Kruvinomis kovomis pavergti Lietuvos žemių plotai buvo at-

Pašventintas ir atidarytas paminklas. J. E. Respublikos Prezidento, vyriausybės ir kariuomenės vardu uždedamas vainikas. 4 p. p. foto

vaduoti. Tas taip brangus, jokiomis materialėmis brangenybėmis neįkainojamas tautos turtas — nepriklausomybė brangiai kainuoja. Daug kautynėse buvo pralieta kraujo, daug Lietuvos sūnų dėl nepriklausomybės sveikatą ir net gyvybę paaukojo. Tatai liudija karių kapai įvairiose Lietuvos vietose.

Dėkinga tauta šiems savo sūnams. Ji gerbia jų atminimą, rengia iškilmes, tvarko kapines, stato paminklus, kad tuo primintų jaunajai kartai ir vaikų vaikams tų savo sūnų tėvynės meilę, žygius ir tai, kokia kaina atgauta tautos nepriklausomybė.

Vienas tokių paminklų buvo š. m. rugsėjo mėn. 21 d. su didelėmis iškilėmis pašventintas ir atidarytas Panevėžy. Panevėžio katedros kapinėse ilsisi 217 Lietuvos karių, žuvusių kautynėse arba mirusių nuo žaizdų bei kovų laikais siautusios epidemijos. Tose kapinėse ilsinčių tarpe yra ir buvusių mindaugėnų, Panevėžio vaduotojų ir kitų kariuomenės dalių karių. Panevėžys — 4 p. L. K. Mindaugo pulkas, savanoriai ir miesto valdyba, prisidedant visuomenei, pastatė šiose katedros kapinėse ten palaidotiems karžygiams paminklą.

Į atidarymo iškilmes iš Kauho atvyko p. krašto apsaugos ministeris pulkininkas Giedraitis, vyr. štabo gen. št. vald. I skyriaus viršininko gen. št. pulk. Griganičiaus ir spaudos ir švietimo skyriaus viršininko pulk. leit. Šarausko lydimas; kartu atvyko ir vyr. kariuom. kapelionas kun. dek. Mironas.

10 val. 30 min. Panevėžio katedroje susirinko Pa-

nevėžio įgula su I karo apygardos viršininku gen. leit. Tamašausku priešaky, daug vietos valdžios ir visuomenės atstovų, savanoriai, šauliai, skautai, mokyklos. Nors diena lietinga buvo, tačiau žmonių prisirinko pilna katedra. J. E. vyskupas Paltarokas atlaikė iškilmingas mišias. Kun. Žitkevičius, mōk. seminarijos inspektorius ir kapelionas pasakė iškilimams pritaikintą pamokslą.

12 val. 30 m. visi dalyviai susirinko kapinėse. Tarp karių kapų stovi gražus iš tašyto granito padarytas paminklas, calunu pridengtas. Dešiniau paminklo išrikiuotos vėliavos: kariuomenės, savanorių, šaulių. Čia pat stovi išsirikiavę savanoriai. Jų krūtinės papuoštos Savanorio — kūrėjo ir Nepriklausomybės medaliais. Daugelį krūtininių puošia ir Vyties Kryžiai. Tie kautynių dalyviai, šiandien, šių iškilmių proga suplaukė iš apylinkės pagerbti savo ginklo ir kovos draugus, kurie rado amžinąjį atilsį čia kapinėse. Kairiau paminklo suirinko vietos valdžios ir visuomenės atstovai; toliau aikštėje išsirikiavo mindaugėnai, aplink paminklą mokyklos, skautai ir keletas tūkstančių žmonių. Paminklo statymo komiteto pirmininkas 4 p. L. K. Mindaugo pulko kapelionas kun. Jurkus, trumpai pranešęs apie paminklo statymo tikslą, paprašė p. krašto apsaugos ministerį paminklą atidaryti. Krašto apsaugos ministeris pulkininkas Giedraitis paminklo atidarymo kalboje pasakė: Štai Lietuvos žemelėje dar vienas paminklas mūsų tautos sūnams, žuvusiems dėl nepriklausomybės. Kiekviena tauta žuvusius pagerbia. Ir lietuvių tauta, nepriklausomybę atgavusi, gražiai ir kilniai pagerbia savo sūnus, gyvybę paaukojusius. Prisimena garbingų dėl nepriklausomybės mūsų kovų nesenos praeities istorijos lapas, kai Panevėžio grupė, tėvynės meilės, pasiryžimo ir pasitikėjimo savo vadais vedama, kovėsi su Lietuvos priešu, atstumdama jį iki Dauguvos krantų, ir vadavo pavergtąsias žemes ir mūsų tautiečius. Atmintini 1918 — 1919 m., kai didžiojo karo nuvargintai mūsų tautai reikėjo kovoti su priešais iš visų pusių, kad apgintų kuriamos mūsų valstybės nepriklausomybę.

Valstybė sukurta ir nepriklausomybė apginta dalyvių, kurių atėjome šiandien pagerbti. Malonu matyti taip gausiai susirinkusius panevėžiečius, kurie atėjo pagerbti tautos karžygius. Susirinkusių tarpe gal yra ne viena sesutė, netekusi brolio, ar močiutė — sūnaus. Skaudu nustoti mylimo ir artimo žmogaus. Tačiau te guodžia ta mintis, jog jie žuvo dėl tėvynės. Mes, lietuviai, galime didžiulis, turėdami tokių sūnų, kurie kilnių idealų vedami, mirė dėl tautos. Didžiudamiesi ir džiaugdamiesi sekime jų pavyzdžiu. Jų idealas į Vilnių dar neįvykdytas. Vilnius dar neatvaduotas. Jie šaukė prie tėvynės meilės prie vienybės — ir tatai dar neįkūnyta. Duokime, panevėžiečiai, šioje garbingoje vietoje žodį, kad jų idealus vykdysim ir jų keliais eisime.

Aš vyriausybės įgaliotas dalyvauti šiose iškilimėse ir prašau J. E. Ganytojaus pašventinti šį paminklą. Ponas ministeris, nutraukdamas uždangą, atidengia paminklą. Nuaidi trys šautuvų saljutai, suskamba orkestro grojamas Tautos himnas.

Jo Ekscel. vyskupas šventina paminklą žuvusiems. Pašventinęs paminklą, vyskupas į susirinkusius prabilo: *Stoviu tarp mirusiųjų ir gyvų ir meldžiuosiu už tautą.* Izraelitų tauta, žygiuodama iš Egipto nelaisvės per tyrus, nuklojo savo kaulais laukus. Kunigas Arao-

nas nusigando, aukojo Dievui smilkalus ir meldėsi už tautą. Ir mūsų takas kovose už nepriklausomybę nuklutas kapais. Šios dienos iškilmėse, pradedant vyriausybės atstovais ir baigiant eiliniaus piliečiais, susirinkome čia 217 mūsų karžygių kapinėse juos tinkamai pagerbti. Aš, kaip vyriausias kunigas, aukoju ne tik smilkalus, bet ir šv. mišių auką. Stovėdamas tarp gyvų ir mirusių meldžiuosi už tautą, pašventinau šį paminklą ir kryžius. Nėra didesnės meilės, kaip guldyti savo gyvybę už prietelius. Prieš mus guli 217 karžygių, padėjusių galvas už savo vientaučius. Beveik visi savanoriai, metę arklą, knygą, išėjo į karo lauką, didelės karštos tėvynės meilės vedami. Ir tie karžygiai tikėjosi grįžti namo, su tėvais, su savaisiais pasimatyti. Bet už ilgesį savųjų, buvo stipresnė tėvynės meilė ir pasiryžimas kovoti ir mirti dėl tėvynės. Didelė meilė yra aukoti galvą, gyvybę už savo prietelius, už savo tautiečius. Jie žuvo, bet tauta liko laisva. Jie turi pilną teisę laukti iš mūsų ir pasitikėti mumis, kad ir mes kovose būsim žūt būt pasiryžę. Dar dideli darbai, dideli uždaviniai liko gyviesiems. Kiekvienam kariui prisimintini Viešpaties žodžiai: — būk ištikimas iki mirties, ir aš duosiu tau pergalės vainiką. Tokį pavyzdį rodo čia gulintieji karžygiai: jie buvo ištikimi Dievui, tėvynei, vėliavoms ir užsitarnavo amžiną vainiką“. J. E. vyskupas, priminęs apie 40 šventųjų, buvusių karių, kuriuos garbina katalikų bažnyčia, baigė savo kalbą žodžiais: „Amžinoji garbė čia ilsintiems!“ Tyla ir susikaupimas. Vyskupas meldžiasi už žuvusius. Šaulių choras gieda „Liberā“ ir „Salve Regina“. Po to savanorių ir šaulių vardu kalbėjo Panevėžio miesto burmistras p. Chodakauskas. Jis, priminęs apie anų karžygių pasiryžimą ir nuopelnus Lietuvai, pareiškė savanorių ir šaulių pasiryžimą eiti čia ilsinčiųjų keliais ginti tėvynę. Vėliau, gėdulingą maršą grojant, buvo sudėta 10 vainikų:

1. Respublikos Prezidento, vyriausybės ir kariuomenės vardu uždeda su Vyties Kryžiaus ir tautišku kaspinu p. krašto apsaugos ministeris,
2. Mindaugėnų vardu — 4 pėst. pulko vadas,
3. Panevėžio miesto valdybos vardu — burmistras,
4. Karininkų šeimų moterų draugijos vardu — dr. valdyba,
5. Panevėžio miesto ir apskrities viršininkas,
6. Panevėžio šaulės,
7. Panevėžio apskrities valdyba,
8. XII Šaulių rinktinė,
9. Lietuvių gimnazija,
10. Mokytojų seminarija.

Pasirašytas ir įmūrytas aktas. 4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas su vėliava pro atidengtą paminklą ir čia stovinčius vyriausybės narius ir vietos valdžios atstovus praėjo iškilmės maršu — tuo suteikdamas pagarbos žuvusiems karžygiams savo pirmtakūnams. Iškilimėms užsibaigus, p. krašto apsaugos ministeris pulkininkas Giedraitis, I-os karo apygardos viršininko generolo leitenanto Tamašausko ir karo ap. št. viršininko gen. št. pulkin. Tallat Kelpšos ir 4 pėst. L. K. Mindaugo pulko vado pulk. Giedrio lydėmas, nuvyko į Pajuostę apžiūrėti statomų pulkui kareivinių. Pajuostė tai buvęs Meištačičiaus dvaras, apie 3 kil. nuo Panevėžio. Vieta ant kalno, su gražiu prie Juostos upės parku ir gražiomis atkalnėmis. Čia dabar statomos 4 p. p. kareivinės. P. ministeris apžiūrėjo pritaikintus kareivinėms medinius trobesius, pastatytus mūro sandėlius ir statomas dideles, erdvas 4 aukštų kareivines. Taip pat apžiūrėjo pulko jėgomis pastatytus gražius kuklius namelius — skirtus liktiniams puskarininkiams gyventi. Butai parengti kukliai, jaukiai ir kultūringai. Antroje Juostos pusėje stovi naujai pastatytos, švariai ir jaukiai įreng-

tos medinės kareivinės. Ten paliai Juostos krantą statomas ir karininkams fligelis. Labai gražiai atrodo mokyklos kuopos kareivinės, įrengtos buvusiuose dvarininko rūmuose. Patys rūmai savimi nieko ypatingo nesudaro, bet gražiai išpuoštas kareivinių vidus. Įėjus į vidų tarytum jautiesi kokioj paveikslų galerijoj. Sienos išdažytos spalvotais ir paprastais paveikslais, tarp jų įrašyta gražių, kilnių obalsių. Paveikslai iš karo aplinkumos, vaizduojantieji įvairias ginklų rūšis įvairiose kovos aplinkybėse ir iliustruojantieji įvairių statutų įvairius paragrafus. Tokie paveikslai kareiviams daug padeda mokytis įvairių karo dalykų. Bendrai, Pajuostė, kai statybos darbai bus baigti, tur būt, bus viena gražiausių mūsų kariuomenės įgulų su ypatingai gražia gamta. Dabar, darbams dar nepasibaigus, jau čia viskas gražiai atrodo. Viskas rūpestingi tvarkoma. Viskas savo vietoje. Jaučiasi rūpestinga šeimininko akis ir ranka. Apžiūrėjęs Pajuostę, krašto apsaugos ministeris grįžo į miestą, į karininkų ramovę, kur miesto valdyba surengė iškilmingus pietus.

Pietuose dalyvavo p. krašto apsaugos ministeris, vietos įgulos karininkai, vietos valdžios ir visuomenės atstovai. Pietų metu dar pasakė kalbas krašto apsaugos ministeris, I karo apygardos viršininkas ir burmistras. Apie 18½ val. p. krašto apsaugos ministeris su palydovais išvyko į Kauną.

Kėd. Sav.

Paminklo aktas.

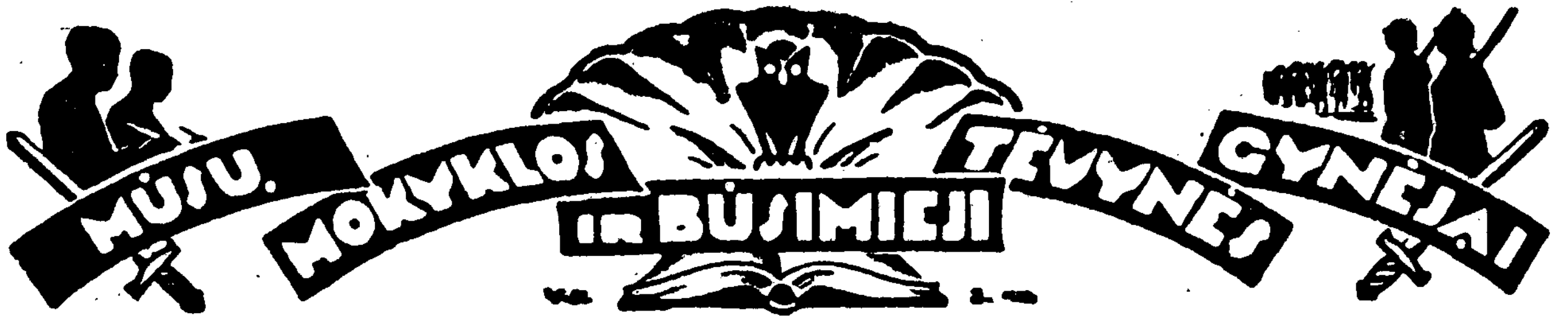
1929 Viešpaties metais, gegužės mėn. 19 dieną, 4-tas pėst. Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulkas, Panevėžio apskrities savanorių sąjunga, Panevėžio miesto savivaldybė bei vietos visuomenė, Panevėžio miesto ir visos šiaurės rytų Lietuvos 10 metų atvadavimo iš bolševikų sukaktuves minėdami, garbingai žuvusiems kovose už tėvynės Laisvę šį paminklą iš akmens Panevėžio katedros kapinėse karių kapų rajone, kur palaidota per 200 žuvusių karių, pastatė. Pastatė Tėvynės sūnų pasiaukojimui įamžinti ir ateities kartoms Tėvynės meilei ir pasiryžimui stiprinti.

Paminklo statymo komitetą sudarė: 4-to pėst. pulko atstovas kun. K. Jurkus, pulko kapelionas, komiteto pirmininkas, Panevėžio miesto savivaldybės atstovas p. Pr. Aižinas, kom. išdininkas, ir Panevėžio savanorių sąjungos atstovas p. Banelis, komiteto sekretorius. Paminklas kaštavo su visu pastatymu 6000 litų.

1930 Vytauto Didžiojo metais rugsėjo mėn. 21 dieną valdant Prezidentui prof. Antanui Smetonai ir ministeriui pirmininkui esant p. Tūbeliui, Panevėžio miesto burmistrui p. T. Chadokauskui, Panevėžio miesto ir apskrities viršininkui p. Staškevičiui, Jo Ekscelencija Panevėžio vyskupas Kazimieras Paltarokas, dalyvaujant vyriausybei, vietos įstaigoms, mokykloms, organizacijoms ir visuomenei šį paminklą iškilmingai pašventino.

(Šį aktą pasirašė krašto apsaugos ministeris, Panevėžio vyskupas, ir vietos valdžios ir visuomenės atstovai).

Atsarginis.

Atsimenu, kada buvau mažutis, labai norėdavau būti kareiviu. Dažnai močiūtės klausdavau:

— Mama, ar as kada būsiu kareivis?

— Būsi, būsi, vaikeli, kai tik užaugsi, — atsakydavo.

Išsipildė.

Išsipildė greit — akimirksniu. Tiesą žmonės sako, kad žmogaus amžius bėga, kaip tekantis upėje vanduo. Aš manau, kad dar greičiau.

Užaugau, nė nepajutau. Nespėjau, rodos, nė apsidairyti jaunatvės angoje, — jau aš kareivis. Net netikiu savim, kad aš jau tas, kuriuo taip troškau būti. Rodos, vakar svajojau, argi šiandien jau būčiau?

O tai tikra tiesa. Tai įrodo man mano — kareivio atsakingos pareigos. Priesaikos metu ištarti žodžiai mane galutinai įtikino ir užgrūdino žygiams dėl tėvynės; nors jie būtų sunkiausi, nors reikėtų nustoti sveikatos, palydėti gyvybę...

Aš kareivis, tarnauju ištikimai. Ne viena diena sutirpo nakties glėbyje, esant sargyboje; ne vieno brėkstančio ryto skaisčiąją saulutę pasveikinau šautuvu rankoje...

Ir tas prabėgo. Paleido į atsar-

gą. Išvažiuojant, stoty orkestrui sugriežus išleistuvių maršą, prisiminiau lyg kažkur girdėtus garsus. Tai prieš pusantrų metų, toje pat vietoje, tie patys garsai pasitiko mus — naujokus. Dabar jau atsarginiai — pamaniau.

bui, kurs mums tebestovi prieš akis...

Supratau, ką vadas norėjo pasakyti mums tais keliais žodžiais. Pasiryžau tatau įvykdyti... Stojau į šaulių eiles. Atsiminęs tuos vado atsisveikinimo žodžius, tvir-

Mūsų mažieji irgi neatsilieka: neturėdami šautuvų, pasidaro saidokus ir mokosi šaudyti, kad vėliau taptų geri šauliai. Zarankos foto

Nors jau pusantrų metų kaip atsarginis, bet, kaip vakar girdėti, mano ausyse tebeskamba dalies vado atsisveikinimo žodžiai:

— Vyrai, jūsų kariškoji tarnyba tėvynei čia dar nepasibaigė. Jūs čia buvote atvykę palyginamai trumpą laiką, kad įgytumėt kai kurių būtinai reikalingų žinių dar-

tai rankose spausdamas draugą — šautuvą, pamąstau apie tą, prieš mūsų akis stovintį darbą...

Ir šiandieną, nors nevilkdamas slepiamos spalvos kareivio milinės, jaučiuosi esąs kareivis... amžinai, kol mūsų visos žemės bus advaduotos ir sujungtos.

Paulius Gaubys.

Mano gyvenimas kariško parengimo kursuose.

Jutau trūkumą kariško parengimo žinių, todėl nutariau vykti, jei būsiu priimtas į kariško parengimo kursą. Priėmė, ir atvykau. Atvykau, aišku, tuo tikslu, kad gaučiau kariškų žinių ir pažinčiau karišką gyvenimą. Iki šiol aš jo nepažinau ir visai kitaip jį vaizdavaus. Pasirodo, kad kariškame gyvenime visur tvarka, švarumas, drausmė susiklausymas, — viskas pavyzdizingiausia. Ir labai įdomu mokytojams pagyventi tokiu gyvenimu, kad, auklėdami jaunąją kartą, galėtų tas idėjas išamontinti savo auklėtiniams.

Prasideda darbas. Bet vis dėlto ne visai sekasi, mums trūksta svarbiausio dalyko — drausmės. Bet aš pamaniau, kad pagyvenus priprasim, išmoksime.

Lektoriai laikė paskaitas įdomiai, nors apie kiekvieną dalyką kalbėjo trumpai, sutrauktai, bet iš visų skaitytų dalykų vaizdas liko aiškus. Taip pat ir pa-

čios paskaitos buvo apie tuos dalykus, apie kuriuos žinoti labai naudinga. Aš manau, kad man ne vieną kartą teks tų paskaitų užrašais pasinaudoti. Ir tos paskaitos parodė mums kelią į karišką literatūrą. Juk nesusipažinusiame su karo mokslų pagrindais kariška literatūra neįmanoma, o dabar mes galėsime ją naudotis.

Rikiuotės ir individualinės mankštos užsiėmimai buvo įdomūs, nes jie man suteikė daug naujo ir išaiškino daug neaiškumų. Jei pasakyti, kaip tie užsiėmimai vyko (ne tik man, bet ir daugumai), tai, reikia pasakyti, ne visai gerai (gal būtų geriau pasakius, blogai). Štai mūsų viršininkas sušunka: „Ant peties!“ O mums šautuvai makar-makar apie nosį, mes, saugodami nosį, pakreipiam galvą, patys svirduliuojam, šautuvai banguoja, lyg rugių laukas, ir išeina taip, anot posakio, nei Dievui, nei žmogui. Bet daugiau pasimankštinus, vis dėlto pasirodo galima užsidėti šautuvą ant peties ir nenusimušti nosies.

Apie ekskursijas kalbant, tenka paminėti, kad mūsų viršininkai pasistengė padaryti jas ypatingai įdomiomis.

Bendrai, turiu pasakyti, kad tokie kursai paties gyvenimo iššaukti ir nors ne visai, tai bent iš dalies savo tikslą pasiekia. Ir aš nesigailiu tų kelių savaičių laiko tam dalykui paskyręs, nes gavau visą vaizdą kariško gyvenimo, o tai ir yra mano tikslas, su kuriuo į šiuos kursus vykau. *M. L.*

Simanui Daukantui paminklas.

Rugsėjo mėn. 21 dieną įvyko Papilėj nemažos iškilmės. Tą dieną iškilmingai buvo atidarytas S. Daukantui reikšmingas paminklas.

Dar 1924 m. rudenį mokytojų grupės sumanymu ir pastangomis Kaune susiorganizavo komitetas Daukanto paminklui pastatyti Papilėje*). Komiteto rūpesniu, bet daugiausia mokytojų, visuomenės aukomis per metus surinkta apie 23 tūkstančius litų, kurie bankan padėti užaugo ligšiol iš procentų ligi 29 tūkstančių litų. Šitokia suma atsirėmęs komitetas pavedė mūsų žinomajam skulptoriui V. Grybui paminklą suprojektuoti ir pastatyti. Sumanymą parėmė taip pat Papilės visuomenė, kuri miestelio aikštėje paskyrė tinkamą vietą paminklui ir išrinko iš savo tarpo tam tikrą komitetą su klebonu kun. Ant. Šveistoriu priekyje, darbo vykdymui padėti ir prižiūrėti.

Abiem komitetam teko įveikti įvairių kliūčių, bet štai dabar jau atėjo ilgai laukiama maloni valanda, kai galima visuomenei paskelbti apie užbaigtą darbą.

Ne atsitiktinis tai faktas, jog mokytojas, ne kas kitas, tai yra padaręs! Tik mokytojai geriausiai gali įvertinti tą nepaprastą auklėjamąją reikšmę, kokią

*) Prof. M. Biržiška, mokytojas J. Gvildys, prof. A. Janulaitis, mokytojas I. Malinauskas, prof. K. Sleževičius, mokytojas Vl. Stoškus, prof. J. Tumas, mokyklų inspektorius A. Vokietaitis ir menininkas A. Žmuidzinavičius.

Kėdainių gimnazijos IV kl. mokiniai šokinėja per lūmelę, kaip tikri kareiviai. Uselio foto.

ypačiai jaunuomenei turi Daukanto raštai. Mokytojai kreipia jos dėmesį į Papilę, kurios kapai priglaudė didžiojo tautos auklėtojo kūną. Mokytojai įkvepia moksleiviams meilės savo kraštui, ragina jį pažinti ir branginti, tad susirūpinę yra atskirų vietovių ne tik istorinės reikšmės pažymėjimu, bet ir meniniu jų pakėlimu. Pagaliau, skiepydami savo mokiniams pagarbos ir meilės grožiu, mokytojai yra taip pat susirūpinę bendru mūsų meno klestėjimu, kiek įstaiga jį remia ir palaiko.

Štai dėlko mokytojai ir auklėtojai sumanė ir pastatė Daukantui paminklą!

Platesnį paminklo atidarymo iškilmių aprašymą įdėsime į kitą „Kario“ numerį.

Pirmieji apdovanoti Vytauto Didžiojo medaliu.

Vytauto Didžiojo sukaktuvių iškilmių proga ponas Respublikos Prezidentas **Antanas Smetona**, pasiremdamas Lietuvos valstybės ordinu, medaliu ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymu, žemiau nurodytus asmenis, už uoliai ir sąžiningai tarnybą, apdovanojo

Vytauto Didžiojo Ordino 3-jo laipsnio medaliu:

Generalio štabo valdybos I skyriaus civilinį tarnautoją **Juožą Apalainį**, Generalinio štabo valdybos IV skyriaus civilinį tarnautoją **Leoną Briedį**, Krašto apsaugos ministerijos kanceliarijos civilinius tarnautojus **Juožą Jurčį** ir **Petrą Kiškį**, Vyriausiojo štabo rikiuotės skyriaus civilinį tarnautoją **Joną Vaišnį**, Vyriausiojo štabo spaudos ir švietimo skyriaus civilinius tarnautojus **Kazį Margevičių** ir **Stasį Butkų**, Vyriausiojo štabo pensijų skyriaus civilinį tarnautoją **Antaną Šeštoką**, Vyriausiojo štabo ūkio skyriaus viršilą **Praną Bracą**, I-os karo apygardos štabo viršilas **Joną Statkevičių**, **Stasį Ignatavičių** ir civilinį tarnautoją **Petrą Plevoką**, II-os karo apygardos štabo viršilas **Povilą Džimlį**, **Joną Motiejūną** ir **Vytautą Navicką**, III-os karo apygardos štabo viršilas **Antaną Kotlerį**, **Igną Valsiūną** ir **Joną Žaliauską**;

I-jo pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino pulko viršilas **Vinčą Tumasonį**, **Juožą Jokubaitį**, **Augustą Šeženį**, **Tichoną Korolkovą**, **Stasį Gripą**, **Igną Jukėną**, **Antaną Gričų**, **Steponą Bulcharauską**, **Jurgį Akstinavičių**, **Albiną Aršvilą** ir **Kazį Bolną**, vyresnius puskarininkius **Antaną Patumslį**, **Juožą Simanavičių**, **Antaną Laurikėną** ir **Bronių Gurauską**;

2-jo pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Algir-

do pulko viršilas **Juožą Stanaitį**, **Joną Kopūstą**, **Stasį Petraivičių**, **Juožą Nakutavičių**, **Joną Snieškų**, **Petrą Valkauską**, **Vytautą Vankauską**, **Aleksą Zemžicką**, **Kazį Sadlauską**, **Jurgį Oką**, **Stasį Šidlauską** ir sanitarijos viršilą **Petrą Bačiulį**, vyresnius puskarininkius **Stasį Kundrą** ir **Petrą Jaglinską** ir civilinį tarnautoją **Joną Klevinską**.

4-jo pėstininkų Lietuvos Karaliaus Mindaugo pulko viršilas **Alfonšą Bacį**, **Joną Tikužį**, **Edvardą Ramanauską**, **Vinčą Bulką**, **Joną Gribauską**, **Joną Dručūną**, **Juožą Ambrozijų**, **Vladą Miškinį** ir **Joną Markelį**, vyresnius puskarininkius **Antaną Vaicekuską** ir **Vinčą Simanavičių** ir civilinį tarnautoją **Jokūbą Kregždę**;

5-jo pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Kęstučio pulko viršilas **Kazį Karpavičių**, **Juožą Kazakevičių**, **Alfredą Stankų**, **Juožą Klėmą**, **Igną Lukšį**, **Juožą Dumčią**, **Stasį Štendelį**, **Joną Kirkilą**, **Juožą Morkūną**, **Antaną Krikštolaitį** ir **Juožą Goleką**, vyresnius puskarininkius **Povilą Kaminską**, **Praną Granicką**, **Feliksą Alekną**, **Stasį Karpavičių**, **Joną Budžį**, **Andrių Burakovą**, **Bronių Dūdą** ir **Alfonšą Narušį** ir civilinį tarnautoją **Romaną Chomskį**;

7-jo pėstininkų Žemaičių Kunigaikščio Butegeidžio pulko viršilas **Joną Urboševičių**, **Vladą Kazbarą**, **Joną Vakerį**, **Joną Lašinską**, **Antaną Biveinį**, **Joną Šerį**, **Antaną Karčiauską**, **Stasį Guliaką**, **Teodorą Jermošenką** ir **Antaną Sabal'auską**, vyresnius puskarininkius **Gustavą Brocą** ir **Vilių Jaunzemą** ir civilinį tarnautoją **Povilą Dzicevičių**;

8-jo pėstininkų Kauno Kunigaikščio Vaidato pulko viršilas **Joną Kotlerį**, **Vinčą Petraltį**, **Juožą Stancelį**, **Petą Jonaitį**, **Juožą Brazinską**, **Antaną Pupkų**, **Leoną Pabrėžą**, **Ado-**

ma Maminską ir veterinarijos viršila Adolfa Preibį, vyresnius puskarininkius Joną Legaudą ir Augustą Kniukštą ir civilinį tarnautoją Vinčą Matulaitį;

9-jo pėstininkų Lietuvos Kunigaikščio Vytenio pulko viršilas Jurgis Uksa, Juozas Sisa, Vladas Puškoris, Vaclovas Rakauskas, Antanas Jacikevičius, Vladas Petrauskas, Vinčas Cinkas, Antanas Kovera, Viktoras Grabauskas, Antanas Šimkevičius ir sanitarijos viršila Teofilijus Černius, vyresnius puskarininkius Juozą Kazlauską, Povilą Giržadą, Joną Štreimikį, Juozą Matulaitį, Karolį Kamandulį, Kleopą Stasiūnaitį, Alfonsą Žibaitį ir Antaną Eiduką;

Atskiros pėstininkų kuopos viršila Petras Šopa, vyresnį puskarininkį Stasį Bučinską ir grandinį Vaclovą Kiečą, Kavalerijos štabo vyresnį puskarininkį Augustoną Vitkauską;

1-jo gusarų Didžiojo Lietuvos Etmono Kunigaikščio Jonušo Radvilos pulko viršilas Petras Ribokas, Julijus Ambrozevičius, Stasys Tomkus, Petras Burdulis, Jonas Giūnskis ir Alfredas Gosinas, vyresnius puskarininkius Martyną Peteraitį, Stasį Joniką, Petrą Kežį, Juozą Bitkevičių ir Antaną Kancevičių, veterinarijos vyresnius puskarininkius Praną Macevičių ir Antaną Valančių, eilinį Antaną Gylį ir civilinį tarnautoją Miką Pivorį;

2-jo ulonų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės pulko viršilas Antanas Pacevičius, Viktoras Juknevičius, Jurgis Čmyras, Juozas Simokaitis, Raimundas Vaitkevičius, Vinčas Kseliauskas, Petras Kygas ir Romualdas Miliūkstis, sanitarijos viršila Bronių Melinis, veterinarijos viršila Juozas Klimeika, vyresnius puskarininkius Miką Pronckūną, Juozą Šopį, Igną Rimkūną ir Petrą Gauronską;

2-jo artilerijos pulko viršilas Vinčas Domanskas, Pranas Ulozas, Bronių Totoraitis, Petras Stogevičius ir Jonas Ašmena, sanitarijos viršila Stasys Kviliūnas, vyresnius puskarininkius Petrą Mončiūną ir Leoną Šalną ir veterinarijos vyresnį puskarininkį Povilą Norkų;

3-jo artilerijos pulko viršilas Juozas Siminkevičius, Pranas Vedegis, Kazys Šleinis ir Juozas Kaklauskas, sanitarijos viršila Jokūbas Margenis, vyresnius puskarininkius Antaną Kauną, Juozą Labašauską, Valį Vitkų ir Joną Zubką ir jaunesnį puskarininkį Joną Pakėną;

4-jo artilerijos pulko viršilas Juozas Januška, Mata Aksamitauskas, Mata Gružauska ir Petras Šikšnys, vyresnius puskarininkius Albiną Saukaitį, Antaną Bašinską, Joną Jermalavičių ir Joną Baltakį ir veterinarijos vyresnį puskarininkį Juozą Sakalauską;

Atskiros artilerijos grupės viršila Stasys Jakavičius, vyresnius puskarininkius Jurgį Valiuką ir Joną Matulionį, grandinį Kvašį, eilinius Vinčą Jara, Joną Šerną ir Vladą Kaminską;

Karo technikos štabo vyresnį puskarininkį Antaną Linkevičių, Pionierių bataliono viršilas Jonas Bušmanas, Antanas Palubinskas, Augustas Pranca ir Petras Kavaliauskas, vyresnius puskarininkius Adomą Jakumą, Mykolą Kizį, Juozą Tamulaitį ir Kazį Zalatorius, Ryšių bataliono viršilas Pranas Goitas, Vytautas Šidlauskas ir Petras Venslovas, vyresnius puskarininkius Antaną Trinką, Antaną Kubiliūną, Adomą Budrą, Mykolą Mėžėną ir Antaną Brėžinską, Auto kuopos viršilas Zenoną Mockų, Joną Rainį ir Vinčą Synušą

ir vyresnį puskarininkį Petrą Bivainį; Geležinkelių kuopos viršilas Antanas Tamulis ir Balis Mališauskas, vyresnius puskarininkius Vladą Sysojevą ir Juozą Žaromskį; Šarvuotųjų rinktinės vyresnius puskarininkius Lionginą Narbutą, Vladą Mazurkevičių, Osvaldą Olechnavičių, Julijus Janickas ir Pranas Merkis; Aviacijos viršilas Juozas Grigonis, Karolis Špera, Edvardas Rimga'la, Julijus Karlas, Viktoras Butkus, Lecnas Sližauskas ir Bronių Braslauskas, vyresnius puskarininkius Vytautą Paškauską ir Stasį Čepulį, civilinius tarnautojus Antaną Smadri, Joną Čajų, Joną Dagilį, Antaną Mainelį, Kazį Rimkevičių, Antaną Petrulį, Petrą Semašką ir Bolių Petrą;

Pirmojo Lietuvos Prezidento karo mokyklos vyresnius puskarininkius kariūnus Liūdą Urniežius ir Povilą Alimą, jaunesnius puskarininkius kariūnus Albiną Grškevičių ir Joną Valiulį, grandinį kariūną Petrą Šaproną, kariūnus Petrą Ambraziūną, Bronių Mikelevičius, Kazį Povilaitį, Alfonsą Rimą, Juozą Vencevičių, vyresnius puskarininkius Vacį Vaišvilą ir Justiną Girdauską, sanitarijos vyresnį puskarininkį Aleksandrą Petkų, civilinius tarnautojus Kazį Urbą ir Benediktą Markevičių;

Vytauto Didžiojo karininkų kursų viršila Antanas Mačiulaitis ir civilinį tarnautoją Mykolą Gembickį, Kariuomenės teismo civilinį tarnautoją Aleksą Rėzą, Kariuomenės teismo prokuratūros civilinį tarnautoją Klepą Misevičių, Kariuomenės intendantūros civilinius tarnautojus Juozą Sinkevičių, Miką Žiemį, Edvardą Valiukevičių ir Joną Dalboką, Ginklavimo valdybos viršila Zigmą Baltrušaitį, civilinius tarnautojus Antaną Jurgilą, Leopoldą Stankevičių, Joną Kvedarą ir Juozą Elviką, Karo butų skyriaus civilinį tarnautoją Zigmą Kadg'ną, Karo sanitarijos valdybos sanitarijos viršila Juozą Micutą ir sanitarijos vyresnį puskarininkį Stasį Civinską, Daktaro Basanavičiaus Vardo karo ligoninės galestingą seserį Mariją Baltut'ene, Domicelę Paukštienę ir Eleną Lichačiovienę, viršila Oskarą Žilaitį, sanitarijos viršila Eduarda Selelionį, civilinius tarnautojus Petrą Glaušelį, Jokūbą Šerną, Joną Šestakauską, Anelę Aleksiejūtę, Oną Škėmalę ir Oną Zimkaitę, Kariuomenės sanitarinio sandėlio sanitarijos viršila Juozą Malinauską, Karo muziejaus invalidą Miką Intą, Karo veterinarijos valdybos viršila Antaną Valančių ir civilinį tarnautoją Germaną Kleinį;

Kauno miesto ir apskrities komendantūros viršilas Antanas Laukis ir Bolių Džubinskas, vyresnius puskarininkius Jurgį Pacevičių, Aleksą Jatkūną ir Miką Ken'ausį, Panevėžio apskrities komendantūros civilinį tarnautoją Stasį Targonskį, Biržų apskrities komendantūros civilinį tarnautoją Joną Viliamą, Kėdainių apskrities komendantūros civilinį tarnautoją Petrą Kašėlauską, Rokiškio apskrities komendantūros civilinį tarnautoją Matą Strišką, Utėnos apskrities komendantūros civilinį tarnautoją Juozą Jurgelėną, Ukmergės apskrities komendantūros civilinį tarnautoją Joną Sabaliauską, Karo kalėjimo ir drausmės dalies viršila Juozą Petrutį, Koncentracijos stovyklos vyresnius puskarininkius Praną Tamošiūną ir Vinčą Valocką ir prikomandiruotą iš 8-jo pėstininkų Kauno Kunigaikščio Vaidoto pulko eilinį Stasį Pečkį, Šaulių sąjungos šaulius Vinčą Barkauską, Joną Moliejų ir Stepą Lipnicką, Karių teatro dalyvį Juozą Smalstį.

Svarbesni įvykiai.

Kinijoje karas tebesitęsia.

Žiniomis iš Londono, tarp Kinijos vyriausybės kariuomenės ir Sovietų Kinijos kariuomenės eina smarki kova.

Anglų laivynas padeda Kinijos vyriausybės kariuomenei, Prancūzų karo laivas „Algol“ taip pat prisidėjo prie anglų laivyno ir smarkiai apšaudė kinų komunistinę kariuomenės kuopą.

Kruvini susirėmimai Lenkijoje.

Pilsudskiui atsistojus prie valdžios vairo, Lenkijoje prasidėjo smarki kova tarp jos vyriausybės ir Pilsudskio priešininkų. Ypač ta kova paaštrėjo Pilsudskiui paleidus seimą ir suėmus visą eilę seimo narių. Praeitą sekmadienį Pilsudskio priešininkai organizavo didelę demonstraciją Varšuvoje.

Tačiau ši demonstracija buvo sudrausta, ir tarp policijos ir demonstrantų įvyko susirėmimai.

Per susirėmimus buvo užmušta 20, ir sužeista keli šimtai žmonių.

Kruvinių susirėmimų įvyko taip pat Katovicuose, Lvove ir kituose didesniuose miestuose.

Nepaisant šių aukų, Pilsudskio priešininkai yra pasiryžę toliau kovoti su maršalu. Lenkų spauda yra labai susirūpinusi dėl susidariusios padėties ir rašo, kad, matyt, Lenkija dar greitai nurimsianti.

Vokiečių rinkimuose laimėjo lenkų priešai.

Užsienių spauda pažymi tą faktą, kad per rinkimus į vokiečių Reichstagą (parlamentą) laimėjo tautininkai-socialistai, t. y., Hitlerio partija, kuri yra griežtai nusistačiusi prieš Versalės sutartį, Yungo planą dėl reparacijų ir reikalauja kuo greičiau lenkų koridoriaus Rytų Prūsijoje panaikinimo.

Taip pat per rinkimus padidėjo vokiečių komunistų skaičius, kurie irgi reikalauja griežtos politikos Santarvės valstybių ir Lenkijos atžvilgiu.

Manoma, kad dėl susidariusios padėties po naujo vokiečių parlamento (seimo) išrinkimo, Vokietijoje gali kilti neramumų, nes dabartinėmis aplinkybėmis sunku bus sudaryti naują vokiečių vyriausybę.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

I Klaipėdą atvyko anglų lakūnai.

Rugsėjo 20 d., šeštadienį, 11 valandą į Klaipėdą atskrido anglų hydro eskadrilė iš 4 hidroplanų vizituoti Lietuvą. Eskadrilė dabar lanko Baltijos jūros pakraščius ir Pabaltijo valstybes. Jai pasitikti iš Kauno į Klaipėdą išvyko keturių karininkų specialinė komisija, taip pat ir anglų konsulas Kaune p. *Preston*. Svečiai buvo pavaišinti, paveziooti po jūrą, susipažino su uostu. Klaipėdoje jie išbuvo dvi dienas ir 22 d. rugsėjo išvyko iš Klaipėdos.

Vyksta į Sovietų kariuomenės manevrus.

Mūsų karo attaché Berlyne gen. št. pulk. Škirpa rugsėjo 22 d. vyksta dalyvauti Sovietų kariuomenės manevruose.

Lietuvos karininkai apdovanoti Belgijos ordinais.

Belgijos karaliaus rugsėjo mėn. 2 d. aktu gen. leit. *Kubilūnas*, vyriausiojo štabo viršininkas, apdovanotas aukšto laipsnio belgų ordinu „Commandeur de l'Ordre de Léopold“. Šis ordinas nešiojamas po kaklu ir laikomas aukšta dovana, teikiama generolams.

To paties ordino žemesniu laipsniu, „offreres de l'Ordre de Léopold“, tos pačios dienos karaliaus aktu apdovanotas generalinio štabo valdybos viršininkas gen. štabo pulk. *Gerulaitis*.

Be to, Belgijos krašto apsaugos ministerio aktu apdovanoti ordinais „Croix militaire I classe“ gen. štabo I skyriaus viršininkas gen. štabo pulk. *Griganavičius*, gen. štabo II skyriaus viršininkas gen. štabo pulk. *Lanskoronskis*, gen. štabo III skyriaus viršininkas gen. štabo pulk. leit. *Grinius* ir karo mokyklos viršininkas gen. štabo pulk. *Jackus*.

Kariuomenės teismas.

Kariuomenės teismas savo posėdžiuose rugsėjo mėn. 18 ir 19 d., pirmininkaujant teismo gen. šniukštai ir teisėjams pulk. ltn. Šmidtui, mjr. Išlinskui, kpt. Butkevičiui ir vyr. ltn. Kazlauskui, kaltinant prokurorui gen. ltn. Vimeriui ir sekretoriaujant mjr. V. Gurevičiui, žiūrėjo bylą apie *Vilkicką Stepą* ir vyr. ltn. *Kovaliauską Juožą*, kaltinamų B. St. 51, 111 str. 2 d. Karo Įst. Rink. XXII kn. 273 ir Ypat. Valst. Apsaug. Įst. § 14 p. 5, ir *Vaitkevičiaus Vlodo*, kaltinamo B. St. 51, 111 str. 1 d. ir Ypat. Valst. Apsaug. Įst. § 14 p. 5.

Visi jie buvo kaltinami šnipinėje lenkų naudai. Teismas, išnagrinėjęs bylą, pripažino teisiamuosius vyr. ltn. *Kovaliauską Juožą* ir *Vaitkevičių Vladą* nekaltais, bet *Vilkicką Stepą* — kaltu, patiektais kaltinimais, ir, einant numatytais straipsniais, nusprendė: nubausti *Vilkicką Stepą* mirties bausme, sušaudant, atėmus iš jo teises, numatytas B. St. 28, 29 ir 30 str.

Galutinis sprendimas bus paskelbtas š. m. spalio mėn. 3 d.

4-tas artilerijos pulkas.

Pulko karių klūbo salė rugsėjo m. 13 d. 20 val. vakaro valstybės dramos artistai: H. Kačinskis, R. Krameris, I. Siparis, V. Dineika, K. Petraitis, S. Merčaitis ir panelės: Oškinaitė ir O. Rymaitė, vaidino Edvardo Childs Carpentero 4 veiks. komediją „Viengungis Tėvas“.

Vakaras buvo viešas ir rengiamas pačių artistų. Vaidinimų žiūrėti buvo susirinkę daugel civilinės publikos ir pulko p. karininkų ir kareivių.

Erdvi klūbo salė veik pūnutėlė buvo ir, jei prieš pat vaidinimus nebūtų buvęs blogas oras, tai, kaip visuomet, gal būt, ir bilietų nebūtų užtekę. Tačiau vis dėlto ir šį kartą dar surinko viso pajamų apie 700 litų.

Dėl vaidinimo, kaip profesionalams, nėra ko prikišti, matomai, publika vaidinimu buvo patenkinta, nes, reikšdama artistams už vaidinimus nuoširdumą, daug paplojo.

Veikalas gana charakteringas ir juokingo turinio. Visos mintys ir jausmai išreikšti gana juokingais satyriškais sakiniiais ir posakiais. Gal kiek pirmieji du veiksmai buvo nuobodesni, bet antrieji visiškai nuobodumą nustelbė, pagaudami žiūrėtoją juokingu ir įdomiu vaidinimo tempu, sukeliant laiks nuo laiko skanų juoką.

Dabar vilkaviškiai vėl laukia ką nors suvaidinant iš rimtesnių dalykų.

Kino reklamos vitrina. Nors karių kino veikia arti metų, bet lig šiol neturėjo tinkamos reklamoms ir fotams iškabinti vitrinos, dėl ko pasitaikydavo, kad iškabintus prie tvoros su lentomis fotus ir reklamas dažnai vėjas nuplėsydavo, arba įdomesnius fotus naktį jų „mėgėjai“ nuvogdavo.

Šiems trūkumams pašalinti kino vedėjui kapitoniui *Bliumchenui* prižiūrint, padaryta speciali vitrina, kurioj iškabintus fotus nei lietus nei vėjas nedraskys ir nei fotų „mėgėjai“ negalės vogti, nes visi fotai ir reklamos bus po stiklu ir vielos tinkleliu. Stiklai bus tinkamai spalvuoti, o visa vitrina iliuminuota elektros šviesa.

Vitrinos ilgis 6 metrai ir plotis 1,5 metro.

Taip tvarkingai ir pavyzdingai padirbtos vitrinos tiktu net žymesnius kinuos.

V. p. B. Jablonskis.

1 pėst. pulkas.

Rugsėjo 8 d., 13 val., po visų iškilnių „Lyros“ šalėje vaidina „Kruvinais keliais“, 4 veiks. dramą. Prieš vaidinimą pulko kapelionas, kun. Balandis, paaiškina ir trumpai nupasakoja veikalo turinį. Eina vaidinimo prologas, kurį gan gražiai atlieka pats režisorius štabo rašt. j. pusk. *Radzivonas*.

Dar pakyla uždanga — ir pats veikalas — prieš akis slenka gražus pavergtųjų vilniečių gyvenimas, neramus, tiesa, be laisvės šviesos, bet persunktas didžia išsivadavimo viltimi, begaliniu laisvės ilgesiu ir giedriu pasitikėjimu savo jėgomis. Visų širdyse nesustojamai dega pasiryžimas išsilaisvinti, tuo didžiu užsimojimu prasideda ir baigiasi kiekvieno lietuviio darbas. Ir tokios pasiryžėlės širdies dėka po nemažų nepasisekimų vilniečiai atgauna laisvę.

Gražiu šio veikalo vaizdu liktinių puskarininkų artistų mėgėjų trupė parodė ir pamokė visus susirinkusius, kaip, kuriuo keliu, kokia širdimi, koku karštu ir galingu pasiryžimu, šventu laisvės branginimu ir nieko nebijančia Vilniaus meile reikia eiti prie jo išsivadavimo.

Ir gražiai suvaidino! Daugeliui išspaudė ne vieną ašarėlę, gaudžią, širdingą. Ne vienam įliejo širdin karštesnės Vilniaus meilės, jautriai užgavo širdies gelmių stygas, kurios gal daugeliui kareivių, ir namo parvažiauvus, ilgai ilgai skambės jaunoj krūtinėj ir ugdyt, plės, galingu gaisru uždegs pasiryžimą savo tėvynei gražinti išplėštą širdį.

Iš ilgesnes roles turėjusių gražiai suvaidino viršil. *Akstinavičius*, v. p. *Zamauskas*; pasisekė ir v. p. *Baužinskui* ir v. p. *Šuminskui*. Dangulės rolės atlikimas, šalia gerų pusių, turėjo ir nemaža trūkumų, (vietomis visai be dvasios).

Antrakčiai, reikia pasakyti, buvo perilgi. Matyt, trūko organizacijos sceną tvarkiusių žmonių tarpė. Būdami teisingi, turime pridurti, kad įvairių spragelių, ypač vaidinime, buvo ir daugiau. Tačiau, iš antros pusės, šis veikalo pastatymas iškėlė aikštėn liktinių galėjimą suvaidinti ir apysunkius veikalėlius.

Kiek man teko matyti, šį veikalą liktiniai (kartu su aktyvės tarn. kareiviais) suvaidino geriausiai. Žymi pažanga. Čia jiems garbė! O jei būtų dar daugiau įdėta rūpestingumo (kiek buvo dedama, žinome) ir mokymosi iš režisoriaus ir mėgėjų pusės, be abejo, būtų viskas išėję kur kas gražiau. Vadinasi, gabumų liktiniam netruksta.

Reikia tikėtis, kad su šiuo veikalo pastatymu gimė griežtas pasiryžimas nebe grįžti į senas klaidas, kaip pav. ro-

Privati pradžios mokykla.

L. K. Mokytojų S-ga šiemet įsteigė privačią mokyklą Laisvės Al. 3 Nr. (Ateitininkų Rūmuose). Lig šiol tokia mokykla Kaune tebuvo vokiečių laikoma. Kadangi už mokslą reikia mokėti, tai tą mokyklą tegali lankyti tik išgalinčių sumokėti nustatytą mokesį tėvų vaikai.

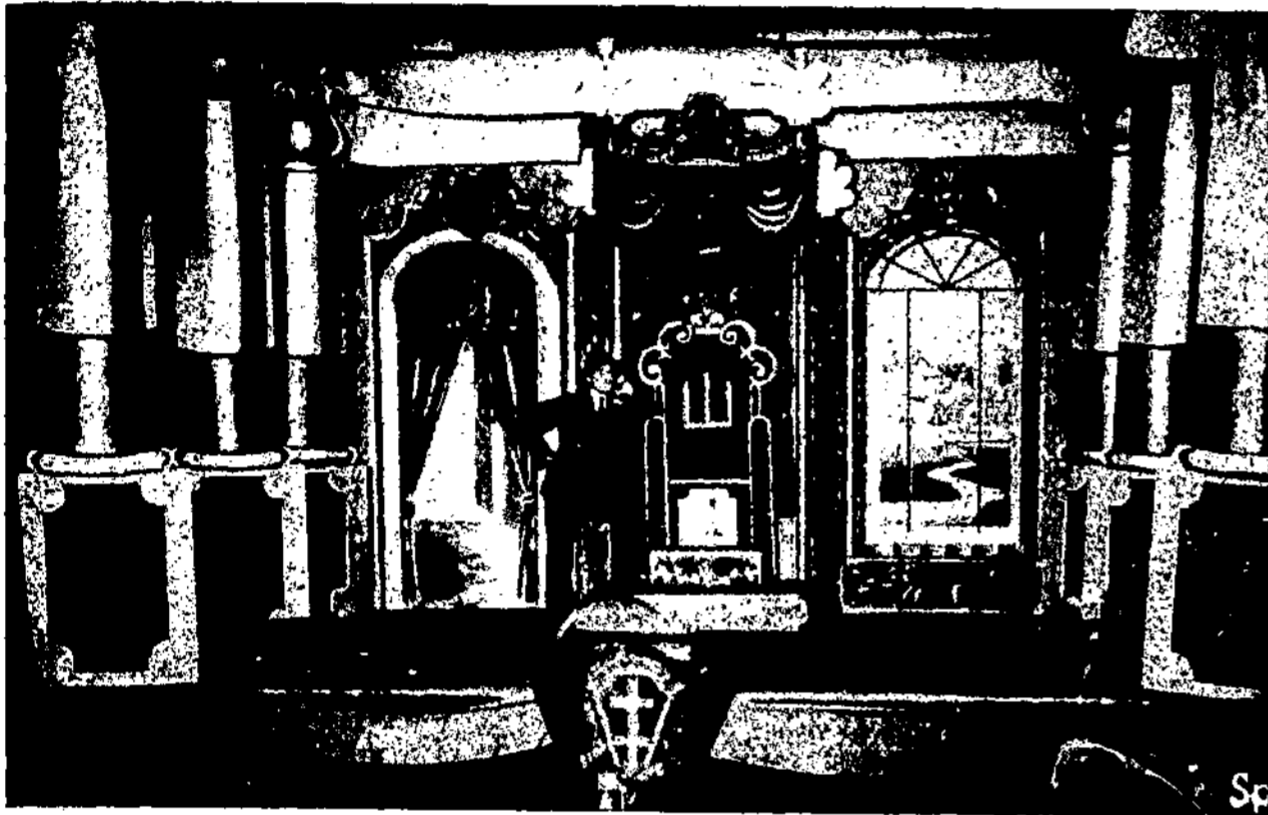
Mokykla turi erdvas patalpas, didelę salę gimnastikai ir žaidimams, tinkamai pasiruošusius mokymo auklėjimo darbu mokytojus ir t.t. Mokyklą lanko daugiausia inteligentų vaikai.

liū nemokėjimas, kas iki šio vaidinimo būdavo (kiek man teko matyti) žymu, ir kt.

Būtų gera, kad šis veikalas būtų suvaidintas ir piliečiams. Dėl pačios idėjos reikėtų jį vaidinti sulenkėjusioj Ukmergėj. Pačiu gi vaidybiniu atlikimu drąsiai gali liktiniai ir viešai pasirodyti, tik garbės nupelnys, ne papeikimo.
Neliktinis štabo raštininkas.

9 p. L. K. Vytenio pulkas.

Š. m. rugsėjo mėn. 14 dieną kareivių rūmuose miesto artistų trupė suvaidino istorinį veikalą „Vytautas pančiuose“, 3 veiksmų dramą: vaidinimas pasisekė gan gerai. Publika mūsų jaunaisiais artistais buvo patenkinta. Publikos prisirinko daugiau, negu norma, tiesiog spaudėsi. Bilietų kainos buvo gan žemos: p. p. karininkams ir civiliams — 1 lt., o kareiviams — 50 centų. Pelnas skiriamas Vytauto fonui. Savo įdomiais judesiais, karžygiškumu ir gražiais rūbais, kuriais vilkėjo tais laikais karžygiai, 500 metų atgal, artistai visiems labai patiko ir visus sujaudino, nes labai daug kas pajautė krūtinėje tėvynės meilę, norą jai dirbti ir pasiaukoti. Vaidinimui pasibaigus, ilgai buvo girdėti stiprus plojimas.

Viena iš dekoracijų (Vytautas pančiuose). Prie sosto pats dailininkas Urbonavičius.

Be to, turiu pridurti, kad toj dramoj dalyvavo vyteniečių geriausias artistas laisvai samdomas raštininkas Pranas Astrauskas ir kiti. Pulkas ir kiti svečiai už tokias pramogas labai dėkingi.

Negalima nepaminti ir tos kūrybos, kurią įdėjo marjampolietis dail. Kostas Urbonavičius į dekoracijas. Tikrai gabi ranka. Šis pats dail. piešė ir pulkui dekoracijas, kuriomis galima taip pat pasigrožėti.

Inspektorinis apžiūrėjimas. Š. m. rugsėjo mėn. 17 dieną II karo apygardos viršininkas pulkininkas Skučas darė 9 pėst. pulkui inspektorinį apžiūrėjimą. Visur ir viską rado gražioj ir pavyzdingoj tvarkoj, už ką vyteniečiai susilaukė didelės padėkos. Atsisveikindamas ir padėkojęs išvykstantiems į atsargą kareiviams, pulk. Skučas pasakė turiningą ir gražią prakalbą, primindamas, kad kiekvienas atsargos karys privalo budėti tėvynės sargyboje ir laukti, kada pašauks į Vilnių vaduoti savo brolių ir sesučių.

San. pusk. M. Grinius.

Iš 2-ro pėst. pulko gyvenimo.

Sanitarų raštininkų k-da yra viena iš didžiausių kuopų iki šiol buvusių. Kuopoje yra 162 žmonės. Šiomis dienomis kuopa baigia naujų apmokymą ir bus išskirstyta į dalis. Iš sanit. raštininkų k-dos bus skirstoma į sanitarijos puskarininkų mokyklą, į veterinarijos pusk. mokyklą, į centralinių įstaigų raštininkus ir į II karo apygardą.

Reikia pažymėti, kad 65% visos komandos žmonių yra su viduriniu cenzu, yra keliolika žmonių baigusių ir aukštesnės gimnazijos klases.

2 pėst. pulko biblioteka. Pulkas turi gana didelę biblioteką, arti 1000 knygų. Koks 50% viso pulko kareivių skaito knygas. Bibliotekoje yra gana vertingų knygų bei žurnalų komplektų, kur galima pasinaudoti visokiom studijom. Taip pat yra ir lengvo turinio knygų — maž daug visi dabartiniu laiku versti romanai, novelės. Pulkas taip pat gauna į skaityklą daug laikraščių: „Liet. Aidą“, „Kari“, „Trimitą“, „Mūsų Rytoją“, „Sargybą“ ir žurnalų.

Algirdėnas Jon. S-ys.

Aviacija.

A. u. mokinys - lakūnas leit. Jonas Valentukevičius.

Dar neužžėlė lakūnų viršilos Kairaičio ir vyr. pusk. Ačo kapai, štai ir vėl aviacija palydėjo į amžino atilsio vietą mokinį lakūną leit. J. Valentukevičių. Velionis kilęs iš Alytaus apskrities Liškiavos miestelio, gimęs 1905 m. gruodžio mėn. 21 d. Baigęs Merkinės vidurinę mokyklą, 1924 m. spalio mėn. 5 d. stojo į 1-mo Lietuvos Prezidento Karo mokyklą ir, sėkmingai ją baigęs, 1927 m. rugsėjo m. 8 d. tapo pakeltas į leitenanto laipsnį ir paskirtas į 9-tą p. L. Kunigaikščio Vytenio pulką. 1929 metų pabaigoje, renkant naują prie Vytauto Didžiojo karininkų kursų aviacijos skyriaus laidą, velionis su dideliu pasiryžimu stojo, norėdamas papildyti aviacijos skraidomą personalą.

Atlikęs teorinį paruošimą, š. m. gegužės mėnesio pradžioje atvyko į aviaciją atlikti praktikos darbų, t. y. skraidymų. Velionis pasižymėjo savo gabumais ir jau buvo padaręs su instruktorium 91 skridimą, išbuvęs 12 val. 40 min. Buvo ir pats vienas išskridęs lėktuvu „Anbo II“. Velionį teko palaidoti ne avarijos ištiktą, bet kaip susirgusį ir gulėjusį karo ligoninėje.

A. a. leit. Joną Valentukevičių palydėti į amžiną poilsio vietą rugsėjo mėn. 17 d. 15 val. į karo ligoninės kiemą susirinko beveik visi aviacijos karininkai su aviacijos viršininku ir Vytauto Didžiojo karininkų kursų viršininku pulkininku inž. Dirmantu priešaky. Dalyvavo ir keletas kitų dalių karininkų, baigusių kartu su velioniu karo mokyklą. Kapuose paskutinį atsisveikinimo žodį pasakė Vyt. Didž. karininkų kursų viršininkas pulkininkas inž. Dirmantas, apibūdindamas velionio pasišventimą tarnauti tėvynei ir jo darbus, būnant kursuose. Aviacijos viršininkas gen. št. pulkininkas Pundzevičius, kaip artimiausias jo viršininkas, visų aviatorių vardu priminė, koks pasišventimas ir pasiryžimas jo laukė aviatorių eilėse, bet, jei Aukščiausias to neleido, tad tavo draugai eis tavo keliais. Išėkis ramybėje, amžiną atilsį tau, Jonai.

Virš. G-nis.

Mažeikių apskr. komendantūra.

Mažeikių apskr. komendantūros kareivių komanda š. m. rugpiučio mėn. 23 d. aplankė Mažeikių Vytauto Didžiojo archeologinį ir etnografinį laisvės muziejų. Muziejaus vedėjas p. Ličkūnas maloniai parodė muziejų esančius eksponatus, apie kiekvieną plačiai paaiškindamas. Kareiviai labai domėjosi „pirmuoju Mažeikių apskrities dviračiu“, kurs sveria 27 klgr., ir lazdele, vadinama „birka“. Rodos, tai paprasta, pusiau perskelta, apie 30 cm. ilgio medinė lazdelė, bet daug primenanti iš mūsų senelių gyvenimo. Kada mūsų krašte buvo baudžiava, tokias lazdeles turėjo kiekvienas baudžiauninkas. Antroji lazdelės pusė būdavo pas poną. Baudžiauninkui dvare atidirbus vieną dieną, ponas sudėdavo abi lazdelės puses: savo su baudžiauninko ir įpiaudavo brūkšnį. Atidirbus dieną su arkliu išpiaudavo kryžiuką. Tokiu būdu nei baudžiauninkas ponui negalėjo nusukti reikiamų atidirbti dienų skaičiaus, nei ponas baudžiauninkui, nes tada jau sudėjus abi „birkos“ puses nebebūtų atitikę „pažymėjimai“.

Rugpiučio mėn. 31 d., vyr. pusk. Šapalo iniciatyva, komanda surengė viešą vakarą su sportu.

Sportas įvyko šaulių aikštėje, 16 val. Į programą įėjo: sakalų gimnastika, piramydės ir pavojaus bėgimas pilna apranga. Iš šaulių aikštės vienmarškiniai bėgo į už pusanthro kilometro esančias kareivines ir iš ten apsišarvavę atbėgo vėl į aikštę. Pirmas atbėgo jaun. pusk. Tamošaitis, antras eil. Žiokrys, trečias eil. Valančauskas ir ketvirtas eil. Ūselis. Pirmieji keturi atbėgusieji gavo komendanto skirtas 4 dovanas: portfelį, pinigines ir plunksnakotį. Orkestrui griežiant maršą, komendantas įteikė laimėjusiems dovanas.

8 val. vakaro apskrities valdybos salėje įvyko vakaras. Publikai labai patiko kareivių deklamacijos ir koncertas, susidedas iš smuiko, kastanjetų ir gitaros. Vakare griežė XIII šaulių rinktinės orkestras. Vakaras nusisekė gana gerai, publika patenkinta.

Bastūnas.

Dusetų šauliai.

Š. m. rugsėjo 8 d. Vytauto Didžiojo vainikavimo sukaktuvės visoj mūsų apylinkėj buvo iškilmingai minimos. Iškilnių vykdotojais buvo daugiausia šaulių būriai. Iš visų mūsų

plačios apylinkės šaulių būrių bene įspūdingiausiai su pakilusiu ūpu paminėjo šias lietuvių sielai brangias sukaktuves Dusetų šaulių būrys.

Visas Dusetų miestas buvo išsipuošęs tautinėmis vėliavomis ir apipintas gyvų gėlių vainikais, didvyrių paveikslais.

Po pamaldų, simboliškai gyvų gėlių vainiku išpuoštas Vytauto Didžiojo paveikslas, lydimas orkestro, šaulių būrio, įvairių su savo vėliavomis organizacijų ir tūkstantinės žmonių minios, žygiavo per miestą į iškilnių aikštę. Iškilminga eiseną sustoja aikštėje prie pulkiai išpuoštų vartų su kilniu obalsiu: „Garbė Tau, šviesusis Lietuvi!“ Paveikslą nešė dvi uniformuotos šaulės su garbės sargyba iš šalių.

Iškilmingai plėvėsudama iškyla į padanges Vytautinė vėliava, duodama ženklą susikaupti ir atiduoti pagarbą Didžiajam Lietuvos Vyriui.

Po parado, įspūdingos eisenos lydimas, Vytauto Didžiojo paveikslas žygiavo per miestą į mokyklos salę. Tai ne paveikslas ėjo priešaky tūkstantinės žmonių minios!.. — Ėjo Vytauto Didžiojo gyvoji dvasia, lyg į garbingą žygį vesdama savo palikuonis.

Mokyklos aikštelėj šaulių būrio v-bos p-kas mok. Kuzmickas laiko turiningą paskaitą iš Vytauto Didžiojo gyvenimo. 6 val. vakare iškilmingas Vytautinės vėliavos nuleidimas. Po visų iškilnių vakare erdvoje mokyklos salėj prasmingas jaunimo pasilinksminimas. Per visas iškilmes griežė didokas dudų orkestras.

Šaulys B. G-čys.

9 Marijampolės šaulių būrio 10-čio šventė.

Ši būrio šventė buvo įtraukta į bendras Vytauto Didžiojo vainikavimo dienos iškilmes.

9 š. b. garbės sargyba dalyvavo Vytautinės vėliavos pakėlime ir nuleidime.

Po sumos J. E. arkivyskupas Karevičius pašventino būrio vėliavą, pasakė gražią prakalbą.

Parado aikštėje jau pašventintą vėliavą būriui įteikė per būrio vadą ats. lt. K. Ziutkevičių igulos v-kas pulk. Jurgaitis. Būrys dalyvavo bendram kariuomenės, šaulių parade, atsiskirdamas nuo kitų būrių žymesniu rikių skaičiumi. Po parado būrys palydėjo vėliavą į jos būstą. 15 val. įvyko būrio iškilmingas posėdis su daugeliu sveikinimų ir bendri pietūs, dalyvaujant rinktinės valdybai.

Vakare Vytauto sodo salėj būrys sėkmingai prie gerų dekoracijų suvaidino Marijampolės visuomenei dramą: „Vytautas Pančiuose“.

Vaidinimo salėj buvo matyti nemaža ūkininkų.

Marijampoliečiai kalba, kad iš mėgėjų pusės tokis geras pastatymas yra matomas dar pirmą kartą. Ir iš tikro, pakilus uždangai, visoj salėj susnabzdėjo: „Ach, kokios dekoracijos gražios“.

Be šių įvykdytų dalykų, būrys išleido vienkartinį leidinį: „Mūsų dešimtmetis“. Tai būrio istorijos bei šauliškos dvasios straipsnelis ir eilėraščių rinkinėlis. Išleista rūpestingai ir gali būti kaip pavyzdys kitiems šaulių būriams, mūsų ar kitų šaulių rinktinių. Darbo daugiausia turėjo š. J. Sidaravičius ir š. M. Eurčikas.

Tikrai pavyzdingas šaulių veikimas.

Klevas.

Mazėikių šaulių būrys.

Š. m. rugsėjo mėn. 26 d. Mažeikių šaulių būrys Ventos šaudykloje atliko II-ą šaudymo pratimą kovos šoviniams. Šaudė 150 metrų atstume gulom iš rankos. Šaudymams vadovavo rinktinės vadas vyr. leit. Mažylis. Geriausiai šaudė šaulys Čepas. išmušdamas 33 taškus, būrio vadas Norkus — 28 taškus ir šaulys Tervydis — 27 taškus. Kiti vidutiniškai. Šaudyme dalyvavo ir moterys. Kas norėjo, savais šoviniams, šaudė iš pistolietai.

Būry įsisteigė stygų orkestras, kuriam vadovauja smuikininkas šaulys Jakimavičius Alfonsas. Manoma įsteigti chorą ir vaidybos sekciją.

P. Gaubys.

Jurbarkas. Rugsėjo 14 d. Jurbarko šaulių būrys šventė savo gyvavimo 10 metų sukaktuves. Šventė prasidėjo pamaldomis. Po pamaldų būrys pro komendantą ir svečius praėjo iškilnių maršu. Praėjo labai gražiai, už ką ponas komendantas, dėkojo ir dar pagyrė. „Šaulės“ draugijos salėje įvyko bendras pasikalbėjimas, vakarė šokių vakaras.

Ats. vyr. pusk. Juoz. Ambrozaitis.

Šaulės — mergaitės susirūpino karių kapais.

Š. m. rugsėjo mėn. 7 d. Strumbagalvės šaulių būrio mergaičių skyrius surengė vakarą, kurio visas pelnas iš

anksto buvo paskirtas Būdviečio kapinėse esantiems karių kapams sutvarkyti. Vakaras buvo gana įvairus. Stud. E. Mikalauskaitė laikė paskaitą apie Vytautą Didįjį ir Birutę. Būrio choras, diiguojant mokyt. J. Daugėlai, padainavo keletą dainelių. Padeklamuota kelios eilės, už geriausiai pasakytas tris skirti prizai. I-ą — laimėjo O. Kavalčikaitė. Per prizinius šokius gražiausiai pašoko šaul. Alf. Zukauskas su M. Sorakaite, laimėdamas I-ą prizą. Be to, daug juoko sukėlė mažas vaikutis Aleks. Karaliūnas, padeklamuodamas „Aš būsiu šaulių vadas“.

Alfas Stromas.

Du nauji Lietuvos rekordai.

Per suruoštas LDS sunkumų kilnojimo rungtynes (IX. 14) pastatyti du nauji Lietuvos rekordai. Žinomas mums Vitonis pagerino Lietuvos rekordus; išspausdamas iki — 93,750 klg. (pasaulio rekordas 102,5) ir išstumdamas 112,5 klg. Kitų dalyvavusių pasiekti rezultatai normalūs, todėl jų čia ne neminėsime.

Tą pačią dieną suruoštas 100 km. distancijai dviračių lenktynes laimėjo Tendis (LDS Kaunas) atvažiavęs per 3,51 val. 28 sek., antruoju — Jankūnas (LDS Šiauliai). per 3 v. 54 m. 51 sek. Pirmasis gavo skirtą J. E. Respublikos Prezidento dovaną.

Kauno — Suvalkijos rinktinių rungtynės.

Š. m. rugsėjo mėn. 21 d. sąryšy su Futbolo Lygos trenero p. Ditricho išleistuvėmis buvo suruoštos futbolo rungtynės tarp Kauno ir Suvalkijos rinktinių komandų. Kauno rinktinėje žaidė ir pats p. Ditrichas. Suvalkijos komandoje buvo keli geri žaidėjai, bet jiems trūko susižaidimų ir jie katastrofiškai pralaimėjo, santykiu 1:8. Pirmas puslaikis baigėsi 4:1 Kauno naudai. Pažymėtina, kad garbės golą įmuša pirmieji Kaunui, o vėliau jau krito jiems atgal... 8. Suvalkijos vartininku buv 4 art. p. jaunas kareivis Fletmeris. Jis buvo bejėgis prieš smarkiai puolančią Kauno rinktinės forvardų liniją.

LGSF A. L. — „Kovas“ A. L.

Š. m. rugsėjo mėn. 20 d. įvyko lygos futbolo rungtynės tarp senos, su garbinga praeitimi komandos „Kovas“ ir jaunutės LGSF. Tačiau pastarųjų pasiūžimas, pasitikėjimas savimi išgelbėjo juos ir visų nusistebėjimui laimėjo rungtynes santykiu 3:2. Pirmas puslaikis baigėsi be vaisių — 0:0.

Šiuo laimėjimu LGSF užėmė geresnią padėtį A. L. komandų tarpe, palikdama kelias senai žaidžiusias A. L. komandas.

L. K. Blaivybės D-jos pranešimas.

Blaivaus jaunimo ugdymo kongresas.

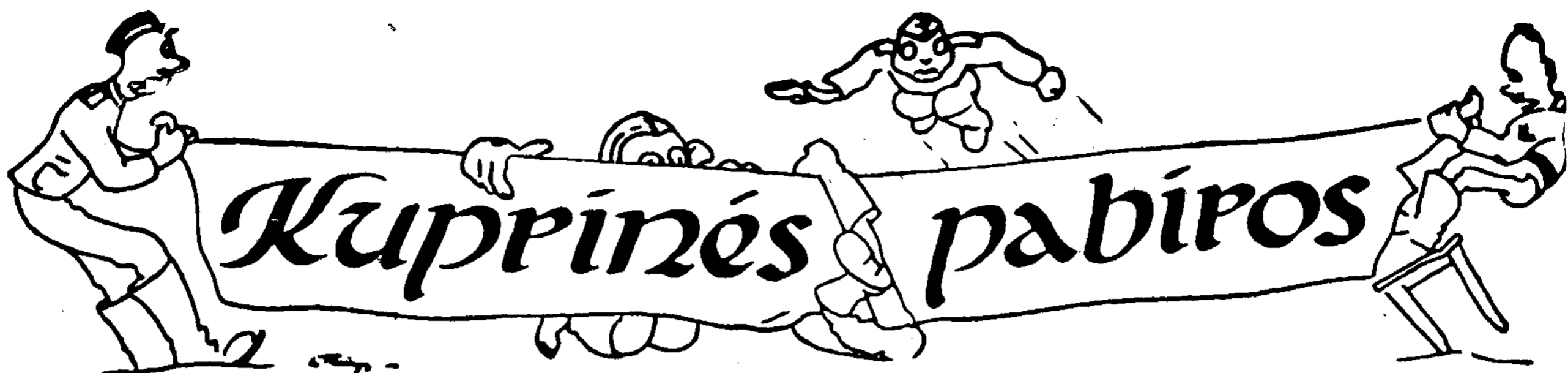
L. K. Blaivybės Draugijos Centro Valdyba, norėdama labiau atkreipti visuomenės, ypač tos jos dalies, kuri rūpinasi jaunuomenės auklėjimu, dėmesį į girtavimo jaunimui žalingumą ir reikalą jį blaivinti, nutarė šiomet tuojau po Kalėdų šaukti pirmąjį blaivaus jaunimo kongresą. C. Valdyba jau svarsto kongreso programą.

Ar Lietuva blaivėja?

Daugelio manomą, kad girtavimas iš žmonių yra nepašalinamas, nes jis ne tik nemažėja, bet didėja. Tačiau faktai rodo ką kita. Pav., 1913 m. vien tik Kauno gubern. išgerta 25.988.000^o degtinės, 1924 m. visoj Lietuvoj (be Vilniaus okup. krašto) jau 18.766.892^o.

Svaigalų gamyba ir pardavimas per praėjusį pusmetį.

Per pirmus šešius šių metų mėnesius pagaminta alaus 6.598.600 litr. (1929 m. — 5.216.800 l.), degtinės pagaminta 2.489.365^o (1929 m. 2.549.422^o) ir parduota už 19.971.828 lt. (1929 m. — 19.536.941 lt., 1928 m. — 21.696.38 lt.). Taigi nemaža žmonės pinigų svaigalams išleido ir nemažiau už tai nuodų išgėrė.

**Iš šviesios praeities į
tamsią ateitį—iš pulko
krautuvės į pulko da-
boklę.**

I.

— Gersim, vyrai, mes uliosim,
Gražią dainą uždainuosim,
Kaip mes dirbom, kaip gyvenom,
Begyvendami pasenom.
Kas dabar mus gal apgauti,
Kai išgerti nori gauti?

Šiandien mes visi vienodi, —
Ir daina mūs nenuobodi.
Mes dabar nebijom nieko,
Bėdas ir vargus paliekam.
Uždainuosim dainą vieną,
Kad rytoj mums laisvės diena!

II.

Bet kai ryt dieną atėjo,
Jie visai nesitikėjo,
Kad iš užėsio ir džiaugsmo
Reiks pajust nelaukto skausmo.
Jų draugai namo važiavo,
Džiaugėsi, dainas dainavo.
Laimės jiems vadai linkėjo,

Linksmu maršu išlydėjo.
O kas „laisvę“ pirm pajuto,
Džiaugtis linksmintis sukrito, —
Krautuvėj už džiaugsmą savo
Į daboklę išvažiavo.

Bernst.

Paskutinė naktis pulke

Kai pulke storulis Raulas
Paskutinį rytą kėlės,
Dar visi kiti miegojo
Ir mėnuo pro langą vėlės.

Jis užmigt nebegalėjo:
Šoko-dirbo, prakaitavo,
Rūbus tvarkė, lovą klojo,
Aulinius vaksavo.

Pirmutinė naktis na- muose...

Bet namuose pirmą rytą
Jo darbštumas žuvo.

Pagreitintas darbas, skubant į manevrus.
9 p. p. foto.

Jo galvoj sapnai tik sukos —
Bėgo, šoko, griuvo.

Vieno jis dabar norėjo:
Kad sapnus gražius sapnuotų
Kariškai išlavintam gi kūnui
Poilsį jis stengės duoti...

Bernst.

Gera! nusivokia.

Per egzaminus eilinio laipsniui
įgyti kapitonas klausia naują:

— Koks yra skirtumas tarp ar-
tilerijos ir kavalerijos?

— Skirtumas toks, tamsta, kapi-
tone, kad kavalerija joja, o artilerija
važiuoja, — drąsiai atšovė nau-
jokas.

P. Gaubys.

Pas čigonę.

Viena panelė sugrįžta pas čigo-
nę, kuri jai būrė kortomis:

— Tamsta man vakar išbūrei,
kad aš ištekėsiu už kario. Bet aš
pamiršau, būsimasis mano vyras
bus viršila, ar puskarininkis?

— O kiek tamsta man sumokė-
jai?

— Vieną litą.

— Tai, matomai, kalba buvo apie
grandinį...

Barbo.

Kariuomenės leidiniai.

„Mūsų Žinynas“ 1930 m. XIX t. 66 nr.

Turinys:

S. Zaskevičius. Trijų elementų reikšmė Tanenbergo kautynėse.

Mjr. gyd. Jurgelionis. Fiziškas lavinimas.

Pulk. Urbonas. Ryšių šunų dresavimas ir mokymas.

Kitų valstybių kariuomenės. Kritika ir bibliografija.

Kardas. „Mūsų Žinyno“ priedas. Nr. 9.

Nauji leidiniai.

Skaitytinos knygos. Geriausių knygų ir straipsnių katalogas vispusiško lavinimosi reikalui. Redagavo Vyt. Valiukevičius. Kaunas, Ateitininkų Federacija, 1930. 245 pusl. 2 lit. 50 ct.

Kataloge surašyta arti 2500 knygų ir žurnalų straipsnių, tinkamų krikščioniškosios pasaulėžiūros skaitytojams. P. Valiukevičiaus nemaža pasidaruota, į sąrašus įtraukta ne tik esamos rinkoje knygos, bet ir išpirtos laidos Pradžioj idėtas Z. Ivinskio straipsnis „Kaip reikia skaityti knygas“. Gaila, kad redaktorius neprisilaikė knygų klasifikacijoje dešimtainės sistemos, nors jo priimta klasifikacija yra jai artima. Visuomeninių mokslų skyriuje vertėtų idėti bent keletą veikalų iš karo mokslų, pav., apie cheminį karą. Nepažymėtas kataloge gen. Radus-Zenkavičiaus „Didžiojo karo eskizas“, vienintelis veikalas apie Did. karą lietuvių kalba.

Parinktų knygų katalogas. Išleido Katalikų knygų leidėjų grupė. Kaunas, 1930. 80 pusl. 40 cent.

Klasifikacija gan paini. Būtų geriau griežtai laikytis visur, tiek bibliotekų, tiek knygynų kataloguose vienos dešimtainės sistemos. Pasitaiko kataloge ir stambių klaidų, pav., P. Tarasenkos „Lietuvos archeologijos medžiaga“ pažymėta... geografijos ir gamtos skyriuje. To paties autoriaus „Gimtoji senovė“ ir „Priešistorinė Lietuva“ visai praleista (rinkinyje „Skaitytinos knygos“ abidvi knygos paminėtos). 50 pusl. pažymėta 2 brošiūros „Šventasis Vaclovas“. Išleista gi buvo tik viena — 28 pusl. **A. N. R.**

Jonaitis, M. Kriminalinės pedagogikos pradmenys. Išleido K. Vaičiūnas. Kaunas, 1930. 235 pusl. 5 lit.

M. Jonaitis kariuomenės kūrimosi pradžioj ir vėliau, per karą su bolševikais ir lenkais, buvo 3 pėst. pulko kapelionu. Po to jis buvo paskirtas Kalnaberžės nepilnamečių nusikaltėlių drausmės ir auklėjimo įstaigos vedėju. 5 metų praktika leido jam surinkti daug medžiagos apie bernelių ir mergaičių (pastarosioms yra kita įstaiga Krakiuose) prasikaltėlių psichologiją ir sudaryti šią vertingą ir auklėtojams įdomią knygą. Autorius žiūri į nusikaltėlius taip: „nusikaltėlis, kad ir izoliuotas, yra žmogus ir žmoniškumo pareiga visus kitus verčia į nusikaltėlių žiūrėti kaip į ligonį, kuriuo rimtai reik susirūpinti, reik gydyti — taisyti“. Knygoj tyrinėjamos nukrypimų priežastys, nusikaltėlių tipai ir nusikaltėlių auklėjimo klausimai. **A. R-as.**

V. Ruzgas. Priešmokyklinis vaikų auklėjimas kitur ir pas mus. Atmuštas iš „Švietimo Darbo“ 1930 m. 6 nr. Kaina 2 lt.

Šiuo savo darbeliu autorius, paliesdamas labai plačią ir gilią priešmokyklinio auklėjimo problemą, nori iškelti tik svarbiausias to klausimo puses ir sudominti tėvus ir plačią visuomenę. Knygelė dailiai išleista, iliustruota ir tikrai įdomi tėvams, mokytojams ir auklėtojams.

Petras Ruseckas. Kaip lenkinta Vilniaus kraštas. Vilniui vaduoti sąjungos leidinys. Kaunas, 1930 m. Kaina 60 cent.

Gerutis. Rūtelė II dalis. Skaitymai II-jam pradžios mokyklos skyriui. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas.

Knygelė labai dailiai išleista ir gausiai iliustruota, o kas svarbiausia ir net malonu pabrėžti, kad turinio atžvilgiu ieškota naujesnio kelio, to kelio, kuris daugiau auklėtų ir žadintų mūsų vaikuose lietuvišką sąmonę ir tautiškumą. Daugelis ligi šiol buvusių tos rūšies skaitymo knygų nepažymėdavo savo lietuvišku veidu. Jas išvertus, galima buvo rekomenduoti kam tik nori, nes jokio savojo atspalvio neturėdavo. Jos tolygiai galėjo tikti tiek kiniečių, tiek lietuvių vaikams.

Vairas. Mėnesinis kultūros žurnalas. II metai. Nr. 9. Turinys įvairus ir įdomus.

Visuotinės literatūros Chrestomatija. Sudarė J. Talmantas. Graikai ir romėnai. Kaina — 4 lt. „Sakalo“ b-vės leidinys, Kaunas 1930 metai.

Lietuvių kalbos sintaksė. Z. Kuzmickis. Kaina 4 lt. „Sakalo“ b-vės leidinys, Kaunas, 1930 m.

Aplie trachomos išsiplatinimą Lietuvoje. Prof. P. Avižonis. Atspauda iš „Medicinos“ 8 nr. 1930 m.

Lietuvos gaisrininkas. Mėnesinis ugniagesių laikraštis VII metai Nr. 8—9.

„Švietimo darbas“. Mėnesinis Švietimo Ministerijos žurnalas XII metai. 8 nr.

Galvosūkių 38 nr. sprendimas.

Priesaika. Kinija, auksas, Raseiniai, akis, sparnas. Gerai išsprendė šie asmenys: 1. Butvydienė M. (Tauragė), 2. Arensbergeris O. (Kybartai), 3. Petrauskas Vl. (Ogintai), 4. Obuchavičius S. (Raseiniai), 5. Žvirblytė O. (Meilūnai), 6. Bernotas A. (2 p. p.), 7. Prancūzevičius S. (Vyr. Št.), 8. j. p. Gudžiūnas J. (K. P. M.), 9. v. p. Ūksas (ryš. b. št.), 10. Groblytė T. (Kaunas), 11. Budreika P. (K. K. D. D.), 12. Smegeckas (VI fortas), 13. j. p. Mackela P. (K. K. D. D.), 14. Patašius P. (K. P. M.), 15. Viluckas S. (2 p. p.), 16. Malinauskas Vl. (Kaunas), 17. j. p. Valiulis J. (Karo Mok.), 18. v. p. Parkauskas B. (Aviacija), 19. Kubilius V. (Kaunas), 20. j. p. Rutkus (pion. b. št.), 21. Gaižutis M. (Kaunas), 22. v. p. Petratis (šarv. r. št.), 23. v. p. Paliulis (2 p. p.), 24. Banys K. (vyr. št.), 25. Mureika S. (9 p. p.), 26. Maskoliūnas A. (III k. ap. št.), 27. Taura V. (I k. ap. št.), 28. Macijauskas V. (Ryš. b.), 29. v. s. p. Augis (Kaunas), 30. Jarutytė A. (Šančiai), 31. Trapas J. (Kaunas), 32. Vaškelis B. (Seredžius), 33. vač. Mėliukštis R. (2 ul. p.), 34. Sirgėdas P. (Šančiai), 35. j. p. Radėnas (2 ul. p.), 36. Tumas (2 ul. p.), 37. Zaleskis F. (2 p. p.), 38. Daugėla J. (Šiauliai), 39. v. p. Skerys (8 p. p.), 40. Grabskis P. (4 p. p.), 41. j. p. Antaniškis M. (4 p. p.), 42. Zaras J. (4 p. p.), 43. Janušauskas J. (Troškūnai), 44. Šadzevičius M. (Prienai), 45. Bakanas J. (Veliuona), 46. Chrajauskas J. (Kintai), 47. Lelešius A. (Marijampolė), 48. Biliūnas M. (Radviliškis), 49. Gūžys D. (Šėta), 50. j. p. Zdanavičius V. (II k. ap. št.), 51. j. p. Reimaris (K. K. D. D.), 52. Kondrotas J. (Pakuonis), 53. Barkauskaitė Z. (Tauragė), 53. Mok. Tarelienė E. (Venta), 54. Keruckas K. (K. P. M.), 55. Mok. Naujokaitis J. (Naumiestis), 56. Banaitytė Br. (Radviliškis), 57. Rimkūnas P. (Linkuva), 58. Kirstukas St. (Obeliai), 59. Rutkauskas B. (Raseiniai), 60. Jankauskas J. (Raseiniai), 61. Liutkevičius J. (Gražiškiai), 62. Jasikevičiūtė B. (Kaunas), 63. Nemanis J. (Melaišiai), 64. V. Milaševičius, 65. J. Karitenas, 66. A. Grėbliūnas, 67. J. Širvinskas, 68. O. Grigaliūnaitė, 69. Br. Jasiūnas, 70. J. Vilenčikas, 71. A. Monstvilas, 72. Br. Putrimas, 73. J. Sakalauskas, 74. J. Lenkauskas.

Galvosūkis 40 nr.

(Vert. 2 tšk.).

Uždavinys taikliems šauliams.

Šaudoma su taikikliu „10“ į sėdintį priešininko rezervą, esantį 1000 mtr. atstumo. Šaudymo metu 15° šalčio, o mūsų šautuvai išaudyti prie 0° temperatūros. Būrio vadas, matydamas „neprilekį“, isako taikyti į priešininko galvas. Ar bus tuo būdu panaikintas „neprilekis“ ir ką tokiu atveju būrininkas turi daryti?

P. S. Paaikinti atsakymą, naudojantis „Šaudymo statuto I d. A. Šaudymas. 1923 m.“ daviniais. **(P.)**

Gramofonas vieton dudų orkestro.

Dudų orkestrą vis labiau ir labiau pradeda išstumti moderniškoji muzika. Nesenai atsiradę visokie „džac bandai“ jau baigia išstumti dudų orkestrus iš šokių salių. Bet ir kariuomenėje, kur ligi šiol dudų orkestrai buvo pilnas šeiminkas, jam jau gresia pavojus netekti savo vietos.

Jungtinių Amerikos Valstybių vienam pėstininkų pulkui bandymo dėliai duotas šarvuotas automobilis, kuriame įtaisytas milžiniškas, garsiakalbio sustiprintas gramofonas. Tas gramofonas atstoja visą dudų orkestrą. Jei šis bandymas pasiseks, tai visų amerikiečių kariuomenės pulkų orkestrai bus šiuo būdu mechanizuoti.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos
Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

„Karys“

Jūsų draugas.

Tad ne tik skaitykit, bet ir
platinkit jį!

Mes turime Lietuvoje aukščiausios kokybės terpentininį tepalą „Gutalin“. Visoje Europoje jis yra geriausias. Dar prieš karą visi jį vartojo. Kas su juo susipažino, tai jau niekad su juo nesiskiria.

Kareivi, šauly ir šiaipjau jaunuoli!
Pats skaityk „K A R Y S“
ir kitus ragink jį skaityti.
„KARYS“ metams kainuoja 8 lt., 6 mėn
— 4 lt., 3 mėn. 2 lt.

Geriausias tepalas batams,

kuris suteikia puikų ir patvarų blizgėjimą ir negadina odos.

Cheminis fabrikas „Merkur“
Kaunas, Palangos g-vė 14 nr.

Reikalaukite geriausio tepalo
„Geležinis Vilkas“

RAUDONOJO KRYŽIAUS XVII LOTERIJA Stambiausieji laimėjimai —

2 po 60.000 litų 2 po 20.000 litų
2 po 10.000 litų ir t. t.

Viso 8580 laimėjimų sumoje Litų 705.200

bus išlošti **5-os klasės lošime,**
kuris prasidės **1930 m. spalio 9 d.**
Nepraleiskite progos išmėginti savo laimę.

Išigykite laiku bilietus.

Bilietų kaina: $\frac{1}{2}$ Lt. 50,—, $\frac{1}{2}$ — Lt. 25,—, $\frac{1}{4}$ — Lt. 12,50

Bilietai parduodami: Loterijos Valdyboje, Kaune, Laisvės alėja 35, Pašto įstaigose Kaune ir provincijoje, bankuose ir pas agentus.

Vienintelis Lietuvoje
apžvalginis

„Žinių ir lit. Aruodas“

Ne kiekvienas gali perskaityti visus lietuviškus laikraščius. Viską gali sužinoti iš „Ž. ir lit. Aruodo“ apžvalgų: kas girdėti plačiame pasaulyje ir Lietuvoje.

„Ž. ir lit. Aruodas“ grožinės literatūros skyriuje deda garsiųjų rašytojų rinktinių novelių ir apysakų

Kaina metams 12 lt., mėn. kef. 3 lt. Kareiviams mėn. 8 lt. pusm. 4 lt.

Pasiskubinkit išsirašyti.

Šalin užsienio tepalas,

Mes vyrai eidami per rasą ir purvą, kad negadintų mūsų batų ir nepraleistų vandens, vartojam tik pripažintą geriausią tepalą

„KAVALIER“

Mūs vyrai gudrūs, bet ir mes, moterys, ne kvailos. Taip pat valom batukus tik su „KAVALIER“.

NAUJOS KNYGOS

Baironas. Don Žuanas. „Jo pirmoji meilė ir nuotykiškai Pirato saloje“. I-IV dalna. Vertė. Juozas Virbyla 224 pusl. Kaina lt. 3.50

Jurgis Dabrila. Trijų rašytojų šnektos 96 pusl. Lt. 3.—

Georges Duhamel. Salavino dienoraštis. Romanas iš valdininko gyvenimo. Iš prancūzų kalbos vertė Juozas Urbšys. 2.50

Viršelis J. Buračo. Lt. 5.50

Kalėnkoro apdaruose Lt. 5.50

Kan. Povilas Dogelis. Kalėjimuose pas Bolševikus. 160 p. Lt. 1.50

Prašome šių knygų reikalauti: „Vairo“, B-vės Centraliniam knygyne, Kaunas, Laisvės alėja 48. Telef. 984. Skyriai: Kaune, Šančiuose, Aleksote, Viliampolėj, Žaliakalny: Provincijoj Kalvarijoje, Kretingoje, Alytuje, Rokiškyje, Vilkaviškyje, Ukmergėje Utenoje ir kituose knygynuose.

Jau XII metai
gyvuoja

„KARYS“

Kas tik bent vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaltinis karių laikraštis.

Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas

dykai

Kaina: 12 mėn. — 8 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., 1 mėn. — 1 lt.
Užsieny, be Latvijos, Estijos ir Vokietijos, dvigubai.

Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė. „Karys“

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.